

MARKOS

MARKOS'A GİRİŞ

Genel bakış: Her ne kadar yazar adını vermese de elçileri izleyen ilk inanlı yazarların tümü Markos'u bu kitabın yazarı kabul ederler. Tarihçi Evsebyus, Papias'ın İ.S. 140 yıllarında yazdıklarından şu alıntıyı yapıyor: «Petrus'un çevirmeni olan Markos, Petrus'la birlikte dolaşmış ve onun hatırladıklarının tümünü titiz bir şekilde yazıya geçirmiştir.» Eldeki kanıtlar, Markos'un bu kitabı İtalya'da yazdığını gösteriyor. O sırada Pavlus ve Petrus Müjde'yi Roma'da yaymakla meşguller. Bu da İ.S. 50'li yılların sonlarına ya da 60'lı yıllara rastlıyor. Markos'un Yahudi geleneklerini açıklama ihtiyacını duyması da (7:3-4; 15:42-3) kitabın İtalya'da yazıldığı varsayımına uygun düşüyor.

Markos'un adı İncil'de birkaç kez geçiyor. Mar.14:51-52 ayetlerinde sözü edilen genç adam Markos olabilir. İlk inanlılar, ölüm kalım mücadelesi verirlerken bile (Elç.12:12) Markos'un annesi Meryem'in evinde buluşuyorlardı. Markos, Barnaba'nın yeğeniydi (Kol.4:10). Bu da Barnaba ile Pavlus'un onu önce Antakya'ya (Elç.12:25), ardından ilk yolculuklarında da (13:5) neden yanlarında götürdüklerini az da olsa açıklar. Markos daha sonra onlardan ayrılır (13:13). Bu nedenle Pavlus ikinci yolculukta onu yanına almak istemez. Pavlus ile Barnaba arasında bu konuda öyle şiddetli bir anlaşmazlık baş gösterir ki, sonunda yolları ayrılır ve Barnaba Markos'la birlikte Kıbrıs'a gider (15:37-39). Daha sonra ilişkileri düzelir. Nitekim Markos'u tekrar Pavlus'la birlikte görüyoruz¹. Petrus da Markos'tan övgüyle söz eder (1Pe.5:13).

Kitabın içeriği: Markos'un kitabı, İsa'nın yaşamını anlatan İncil'in ilk dört kitabı arasında en kısa olanıdır. İsa'nın ne doğumundan, ne soy ağacından, ne de çocukluğundan söz eder. Öğretiye daha az ağırlık verir. Örneğin Matta'da 21, Luka'da 26 benzetmeye karşılık Markos'ta sadece 9 benzetme vardır. Markos daha çok İsa'nın yaptıklarını yazıyor. Kısa ve öz yazar (birinci bölümde ne denli çok sayıda olayın anlatıldığına bakın). Anlatım canlı ve hareketlidir. Markos, diğer yazarlara oranla belirli bazı olayları daha ayrıntılı yazar². Dikkatini, özellikle insanların İsa'ya gösterdiği ilginin üzerinde yoğunlaştırır³.

Kitabın konusu 1:1'de yalın bir şekilde açıklanır: «Tanrı'nın Oğlu İsa Mesih'le ilgili müjdenin başlangıcı.» Gerçekte Markos, İsa'yı Tanrı Oğlu⁴, İnsanoğlu⁵ ve Yahudilerin uzun zamandır bekledikleri kurtarıcı-kral olan Mesih⁶ diye tanıtır. Ne var ki İsa, Yahudilerin beklediği kurtarıcıdan çok farklıdır. Şöyle diyor İsa: «İnsanoğlu hizmet edilmeye değil, hizmet etmeye ve canını birçokları uğruna fide olarak vermeye geldi» (10:45). Böylece İsa durup dinlenmeden gezer ve öğretisini yayar, hastaları iyileştirir. Yaptığı mucizelerle kimliğini ve öğretisinin geçerliliğini kanıtlayarak⁷ kalabalıkları peşinden sürükler. Ama görevinin bu döneminde, kendisini tanıyanları sık sık uyararak kendisiyle ve mucizeleriyle ilgili haberleri yaymalarını engellemeye çalışır⁸. Dikkatini daha çok seçtiği kişileri eğitmeye verir⁹. Konuşmalarında, onu izlemenin bedelini¹⁰, imanı¹¹ ve Tanrı'nın Egemenliğini¹² durmadan vurgular. Eylemleri önemli tepkilere yol açar. Bir yandan kötü ruhlara meydan okur, onları kovar¹³, öte yandan Yahudi dininin ileri gelenleriyle çatışır¹⁴. Bu din önderlerinin kışkırtmasıyla gerçekleşecek ölümünden ve dirilişinden sık sık söz eder¹⁵.

Kitabın neredeyse dörtte biri İsa'nın ölümünü ve dirilişini anlatır.

Ana hatlar:

1:1-13	İsa'nın ortaya çıkışı
1:14-9:50	İsa'nın Celile ve çevresindeki faaliyetleri
10:1-52	İsa'nın Kudüs'e giderken yolda öğrettikleri
11:1-16:20	Kudüs'teki son günler

Kaynak ayetler:

¹Kol.4:10; 2Ti.4:11; Flm.23-24

²örn: 3:20-21; 5:3-6,25-27

³örn: 6:51; 7:37; 9:15

⁴1:1,11; 3:11; 5:7; 9:7; 12:1-11; 14:61-62; 15:39

⁵1:10-11,28; 8:31,38; 9:9-12,31; 10:32-33,45; 13:26; 14:21,41,62

⁶1:1; 8:29; 9:41; 12:35; 14:61

⁷örn: 1:25-28; 2:5-12; 4:39-41; 6:47-51

⁸örn: 1:37-38,43-45; 5:43; 7:36; 8:30

⁹örn: 1:16-20; 3:11-19; 4:10-12,34; 8:27-33; 13:3-36 16:7,9-18

¹⁰8:34-38; 9:33-37; 10:28-31,35-45

¹¹1:15; 2:5; 4:40; 5:34,36; 9:23-24; 10:52; 11:22-26; 16:11-18

¹²1:15; 4:11,26-32; 9:1; 10:14-15,24-27; 12:34; 14:25

¹³1:23-27,32-34,39; 3:11-19; 5:2-20; 6:7; 7:25-30; 9:17-29

¹⁴örn: 3:2-6,22-30; 7:1-13; 11:18,27-33; 12:1-13,38-39; 14:1,43-65

¹⁵8:31; 9:9; 10:32-34,45; 14:8

MARKOS

1. Bölüm

Vaftizci Yahya'nın gelişi

(Mat.3:1-12; Luk.3:1-18; Yu.1:19-28)

Tanrı'nın Oğlu İsa Mesih'le ilgili müjdenin başlangıcı.

²Yeşaya peygamberin kitabında şöyle yazılmıştır:

«Bak, habercimi senin önünden gönderiyorum;

o senin yolunu hazırlayacak.»

³«Çölde yükselen ses,

`Rab'bin yolunu hazırlayın,

geçeceği patikaları düzleyin' diyor.»

⁴Böylece Vaftizci Yahya çölde ortaya çıktı. İnsanları, günahlarının bağışlanması için tövbe edip vaftiz olmaya çağırıyordu. ⁵Bütün Yahudiye halkı ve Kudüslülerin hepsi ona geliyor, günahlarını itiraf ediyor, onun tarafından Şeria nehrinde vaftiz ediliyordu.

⁶Yahya'nın deve tüyünden giysisi, belinde deriden kuşağı vardı. Çekirge ve yaban balı yedi. ⁷Şu haberi yayıyordu: «Benden sonra benden daha güçlü Olan geliyor. Eğilip O'nun çarıklarının bağını çözmeye bile layık değilim. ⁸Ben sizi suyla vaftiz ettim, ama O sizi Kutsal Ruh'la vaftiz edecektir.»

İsa görevine başlıyor

(Mat.3:13-4:22; Luk.3:21-22; 4:1-15; 5:1-11)

⁹O günlerde Celile'nin Nasıra kentinden çıkıp gelen İsa, Yahya tarafından Şeria nehrinde vaftiz edildi. ¹⁰Tam sudan çıkarken, göklerin yarıldığını ve Ruh'un güvercin gibi kendi üzerine indiğini gördü. ¹¹Göklerden, «Sen benim sevgili Oğlumsun, senden hoşnudum» diyen bir ses geldi.

¹²O an Ruh, İsa'yı çöle gönderdi. ¹³İsa çölde kaldığı kırk gün boyunca Şeytan tarafından sınıandı. Yabani hayvanlar arasındaydı ve melekler O'na hizmet ediyordu.

¹⁴Yahya'nın tutuklanmasından sonra İsa, Tanrı'nın müjdesini duyura duyura Celile'ye gitti.

¹⁵«Zaman doldu» diyordu, «Tanrı'nın Egemenliği yaklaştı. Tövbe edin, Müjde'ye inanın!»

¹⁶İsa, Celile gölünün kıyısından geçerken, göle ağ atmakta olan Simun ile kardeşi Andreyayı gördü. Bu adamlar balıkçıydı. ¹⁷İsa onlara, «Ardımdan gelin, sizleri insan tutan balıkçılar yapacağım» dedi. ¹⁸Onlar da hemen ağlarını bırakıp O'nun ardından gittiler. ¹⁹Oradan biraz ileri gidince Zebedi'nin oğulları Yakup'la Yuhanna'yı gördü. Kayıkta ağlarını onarıyorlardı. ²⁰İsa hemen onları çağırdı. Onlar da babaları Zebedi'yi işçilerle birlikte kayıkta bırakarak İsa'nın ardından gittiler.

İsa kötü ruhları kovuyor, hastaları iyileştiriyor

(Mat.8:14-17; Luk.4:31-44)

²¹Kefernahum'a girdiler. Sept günü olunca İsa hemen havraya girip ders vermeye başladı. ²²Halk O'nun öğretişine şaşırıp kaldı. Çünkü onlara din bilginleri gibi değil, yetkili biri gibi ders veriyordu. ²³⁻²⁴Tam o sırada havralarında bulunan ve kötü ruha tutsak olan bir adam, «Ey Nasıralı İsa, bizden ne istiyorsun?» diye bağırdı. «Bizi mahvetmeye mi geldin? Senin kim olduğunu biliyorum, Tanrı'nın Kutsalısın sen!»

²⁵İsa, «Sus, çık o adamdan!» diyerek kötü ruhu azarladı. ²⁶Kötü ruh adamı sarstı ve büyük bir çığlık atarak içinden çıktı.

²⁷Herkes şaşırıp kaldı. Birbirlerine, «Bu nasıl şey?» diye sormaya başladılar. «Yepyeni bir öğreti! Kötü ruhlara bile yetkiyle buyruk veriyor, onlar da sözünü dinliyorlar.» ²⁸Böylece İsa'yla ilgili haberler, tüm Celile bölgesinin her yerine hızla yayıldı.

²⁹İsa havradan çıkar çıkmaz, Yakup ve Yuhanna ile birlikte Simun ve Andreyanın evine gitti. ³⁰Simun'un kaynanası ateşler içinde yatıyordu. Durumu hemen İsa'ya bildirdiler. ³¹O da hastaya yaklaştı, elinden tutup kaldırdı. Kadının ateşi düştü ve kendisi onlara hizmet etmeye başladı.

³²Akşam olup güneş batınca, bütün hastaları ve cine tutsak olanları İsa'ya getirdiler. ³³Bütün kent halkı kapıya toplanmıştı. ³⁴İsa, çeşitli hastalıklara yakalanmış birçok kişiyi iyileştirdi, birçok cini kovdu. Cinlerin konuşmasına izin vermiyordu. Çünkü onlar kendisinin kim olduğunu biliyorlardı.

³⁵Sabah çok erkenden, ortalık henüz ağarmadan İsa kalktı, evden çıkıp ıssız bir yere gitti, orada dua etmeye başladı. ³⁶Simun ile yanındakiler İsa'yı aramaya çıktılar. ³⁷O'nu bulunca, «Herkes seni arıyor!» dediler.

³⁸İsa onlara, «Başka yerlere, yakındaki kasabalara gidelim» dedi. «Oralarda da Tanrı sözünü duyurayım. Bunun için çıkıp geldim.» ³⁹Böylece havralarında Tanrı sözünü duyurarak ve cinleri kovarak tüm Celile bölgesini dolaştı.

İsa bir cüzamlıyı iyileştiriyor

(Mat.8:1-4; Luk.5:12-16)

⁴⁰İsa'ya cüzamlı biri geldi, diz çöküp O'na şöyle yalvardı: «Eğer istersen beni temiz kılabilirsin.»

⁴¹Yüreği sızlayan İsa, elini uzatıp adama dokundu, «İsterim, temiz ol!» dedi. ⁴²Adam hemen o anda cüzamdan kurtulup tertemiz oldu.

⁴³İsa onu sıkıca uyararak derhal yanından uzaklaştırdı. ⁴⁴«Sakin kimseye bir şey söyleme!» dedi. «Git, kâhine görün ve cüzamdan temizlendiğini herkese kanıtlamak için Musa'nın buyurduğu adakları sun.»

⁴⁵Ne var ki, adam çıkıp gitti, olayla ilgili haberi her tarafa yayıp duyurmaya başladı. Öyle ki, İsa artık hiçbir kente açıkça giremez oldu. Ancak dışarıda, ıssız yerlerde kalıyordu. Ve halk her

yerden O'na akın ediyordu.

2. Bölüm

Bir felçlinin iyileştirilmesi

(Mat.9:1-8; Luk.5:17-26)

Birkaç gün sonra İsa tekrar Kefernahum'a geldiğinde, evde olduğu işitildi. ²O kadar çok insan toplandı ki, artık kapının önünde bile duracak yer kalmamıştı. İsa onlara Tanrı sözünü anlatıyordu. ³Bu arada O'na dört kişinin taşıdığı felçli bir adamı getirdiler. ⁴Kalabalıktan O'na yaklaşamadıkları için, bulunduğu yerin üzerindeki damı delip açarak felçliyi üstünde yattığı döşekle birlikte aşağı indirdiler. ⁵Onların imanını gören İsa felçliye, «Oğlum, günahların bağışlandı» dedi.

⁶⁻⁷Orada oturmakta olan bazı din bilginleri ise için için şöyle düşündüler: «Bu adam neden böyle konuşuyor? Tanrı'ya küfrediyor! Tek Tanrı'dan başka kim günahları bağışlayabilir?»

⁸Akıllarından geçeni hemen ruhunda sezen İsa onlara, «Aklınızdan neden böyle şeyler geçiriyorsunuz?» dedi. ⁹«Hangisi daha kolay, felçliye, 'Günahların bağışlandı' demek mi, yoksa, 'Kalk, döşeğini topla ve yürü' demek mi? ¹⁰⁻¹¹Ne var ki, İnsanoğlu'nun yeryüzünde günahları bağışlama yetkisine sahip olduğunu bilirsiniz diye...» Sonra felçliye, «Sana söylüyorum, kalk, döşeğini topla ve evine git!» dedi. ¹²Adam kalktı, derhal döşeğini topladı ve hepsinin gözü önünde çıkıp gitti. Herkes şaşakalmıştı. Tanrı'yı övüyorlar, «Böylesini hiç görmemiştik» diyorlardı.

Levi'nin öğrencilere katılması

(Mat.9:9-13; Luk.5:27-32)

¹³İsa yine çıkıp göl kıyısına gitti. Bütün halk O'nun yanına geldi, O da onlara ders vermeye başladı. ¹⁴Yoldan geçerken, vergi toplama kulübesinde oturan Alfay oğlu Levi'yi gördü. Ona, «Ardımdan gel» dedi. Levi de kalkıp İsa'nın ardından gitti.

¹⁵Daha sonra İsa, Levi'nin evinde yemek yerken, birçok vergi görevlisi ve günahkâr birçok kişi O'nunla ve öğrencileriyle birlikte sofraya oturmuştu. O'nu izleyen böyle birçok kişi vardı.

¹⁶Ferisilerden bazı din bilginleri, O'nu günahkârlar ve vergi görevlileriyle birlikte yemekte görünce öğrencilerine, «Niçin vergi görevlileri ve günahkârlarla birlikte yemek yiyor?» diye sordular.

¹⁷Bunu işiten İsa onlara, «Sağlamların değil, hastaların hekime ihtiyacı var» dedi. «Ben doğru kişileri değil, günahkârları çağırmaya geldim.»

Oruçla ilgili soru

(Mat.9:14-17; Luk.5:33-39)

¹⁸Yahya'nın öğrencileriyle Ferisiler oruç tutarken, bazı kişiler İsa'ya gelip, «Yahya'nın ve

Ferisilerin öğrencileri oruç tutuyor da, senin öğrencilerin niçin tutmuyor?» diye sordular.

¹⁹İsa şöyle karşılık verdi: «Güvey aralarında olduğu sürece davetliler oruç tutar mı hiç? Güvey aralarında oldukça oruç tutamazlar! ²⁰Ama güveyin aralarından alınacağı günler gelecek, onlar işte o zaman, o gün oruç tutacaklar. ²¹Hiç kimse eski bir giysiyi çekmemiş bir kumaş parçasıyla yamamaz. Yoksa yeni yama eski giysiden kopar ve yırtık daha kötü duruma gelir. ²²Hiç kimse yeni şarabı eski tulumlara doldurmaz. Yoksa şarap tulumları patlatır, şarap da tulumlar da mahvolur. Yeni şarap yeni tulumlara doldurulur.»

Sept günü sorunu

(Mat.12:1-8; Luk.6:1-5)

²³Bir Sept günü İsa ekinler arasından geçiyordu. Öğrencileri yolda giderken başakları koparmaya başladılar. ²⁴Ferisiler İsa'ya, «Bak, Sept günü yapılması yasak olanı neden yapıyorlar?» dediler.

²⁵İsa onlara, «Davut'un, kendisi ve yanındakiler aç ve muhtaç kalınca ne yaptığını hiç okumadınız mı?» diye sordu. ²⁶«Başkâhin Aviyatar'ın zamanında Davut, Tanrı'nın evine girdi, kâhinlerden başkasının yemesi yasak olan adak ekmeklerini yedi ve yanındakilere de verdi.» ²⁷Sonra onlara, «İnsan Sept günü için değil, Sept günü insan için yaratıldı» dedi. ²⁸«Bu nedenle İnsanoğlu Sept gününün de Rabbidir.»

3. Bölüm

Eli sakat bir adam iyileştiriliyor

(Mat.12:9-14; Luk.6:6-11)

İsa yine havraya girdi. Orada eli sakat bir adam vardı. ²Bazıları İsa'yı suçlamak amacıyla, Sept günü hastayı iyileştirecek mi diye O'nu gözlüyorlardı. ³İsa, eli sakat olan adama, «Ayağa kalk, ortaya çık!» dedi. ⁴Sonra havradakilere, «Kutsal Yasa'ya göre Sept günü iyilik yapmak mı doğru, kötülük yapmak mı? Can kurtarmak mı doğru, öldürmek mi?» diye sordu. Onlardan ses çıkmadı.

⁵İsa, çevresindekilere öfkeyle baktı. Yüreklerinin katılığı O'nu kederlendirmişti. Adama, «Elini uzat!» dedi. Adam elini uzattı, eli eskisi gibi sağlam oluverdi.

⁶Dışarı çıkan Ferisiler, İsa'yı yok etmek için Hirodes yanlılarıyla hemen görüşmeye başladılar.

İsa, Celile gölünün kıyısında

⁷⁻⁸İsa, öğrencileriyle birlikte göl kıyısına çekildi. Celile'den büyük bir kalabalık O'nun ardından geldi. Ayrıca, O'nun bütün yaptıklarını duyan büyük bir kalabalık Yahudiye'den, Kudüs'ten, İdumeya'dan, Şeria nehrinin ötesinden, Sur ve Sayda bölgelerinden kendisine akın etti. ⁹İsa, kalabalığın arasında sıkışıp kalmamak için öğrencilerine, küçük bir kayığı hazır bulundurmalarını söyledi. ¹⁰Birçoklarını iyileştirmiş olduğundan, çeşitli hastalıklara yakalanmış olanların hepsi O'na dokunmak için üzerine üşüşüyorlardı. ¹¹Kötü ruhlar da O'nu görünce ayaklarına kapanıyor, «Sen Tanrı'nın Oğlusun!» diye bağırıyorlardı. ¹²Ama İsa, kim olduğunu açıklamasınlar diye onları sıkı sıkıya uyardı.

İsa on iki elçisini seçiyor

(Mat.10:1-4; Luk.6:12-16)

¹³İsa, dağa çıkarak istediği kişileri yanına çağırdı. Onlar da yanına gittiler. ¹⁴⁻¹⁹İsa bunlardan on iki kişiyi yanına bulundurmak, Tanrı sözünü duyurmaya göndermek ve cinleri kovmaya yetkili kılmak üzere seçti. Seçtiği bu on iki kişi şunlardır: Petrus adını verdiği Simun, Beni-Regeş, yani 'Gökgürültüsü Oğulları' adını verdiği Zebedi'nin oğulları Yakup ve Yuhanna, Andrey, Filipus, Bartalmay, Matta, Tomas, Alfay oğlu Yakup, Taday, Yurtsever Simun ve İsa'yı ele veren Yahuda İskariyot.

İsa ve Beelzebub

(Mat.12:22-32; Luk.11:14-23; 12:10)

²⁰İsa bundan sonra eve gitti. Yine öyle büyük bir kalabalık toplandı ki, İsa'yla öğrencileri yemek bile yiyemediler. ²¹Yakınları bunu duyunca, «Aklını kaçırmış» diyerek O'nu almaya geldiler.

²²Kudüs'ten gelen din bilginleri ise, «Beelzebub O'nun içine girmiş» ve «Cinleri, cinlerin reisinin gücüyle kovuyor» diyorlardı.

²³Bunun üzerine İsa din bilginlerini yanına çağırıp onlara benzetmelerle seslendi. «Şeytan, Şeytan'ı nasıl kovabilir?» dedi. ²⁴«Bir ülke kendi içinde bölünmüşse, o ülke ayakta kalamaz. ²⁵Bir ev kendi içinde bölünmüşse, o ev ayakta kalamaz. ²⁶Şeytan da kendine karşı gelip kendi içinde bölünmüşse, artık ayakta kalamaz; sonu gelmiş demektir. ²⁷Hiç kimse güçlü adamın evine girip onun malını çalamaz. Ancak önceden o güçlü adamı bağlarsa, onun evini soyabilir. ²⁸⁻²⁹Size doğrusunu söyleyeyim, insanların işlediği her günah, ettiği her küfür bağışlanacak, ama Kutsal Ruh'a küfreden asla bağışlanmayacak. Bunu yapan, asla silinmeyecek bir günah işlemiş olur.»

³⁰İsa bu sözleri, «O'nda kötü ruh var» dedikleri için söyledi.

İsa'nın annesiyle kardeşleri

(Mat.12:46-50; Luk.8:19-21)

³¹Daha sonra İsa'nın annesiyle kardeşleri geldi. Dışarıda durdular, haber gönderip O'nu çağırdılar. ³²İsa'nın çevresinde oturan kalabalıktan bazıları, «Bak» dediler, «annenle kardeşlerin dışarıda, seni istiyorlar.»

³³İsa buna karşılık onlara, «Kimdir annem ve kardeşlerim?» dedi. ³⁴Sonra etrafına, çevresinde oturanlara bakıp şöyle dedi: «İşte annem, işte kardeşlerim! ³⁵Tanrı'nın isteğini kim yerine getirirse, kardeşim, kızkardeşim ve annem odur.»

4. Bölüm

Tohum benzetmesi

(Mat.13:1-9; Luk.8:4-8)

İsa göl kıyısında halka yine ders vermeye başladı. Çevresinde öyle büyük bir kalabalık toplandı ki, kendisi göldeki bir kayığa binip oturdu. Bütün kalabalık göl kıyısında, karada duruyordu.²⁻³İsa onlara benzetmelerle birçok şey öğretiyordu. Öğretirken, «Şunu dinleyin» dedi. «Ekincinin biri tohum ekmeye çıkmış.⁴Ektiği tohumlardan kimi yol kenarına düşmüş. Kuşlar gelip bunları yemiş.⁵Kimi, toprağı az olan kayalık yere düşmüş. Toprak derin olmadığından hemen filizlenmişler.⁶Ne var ki, güneş doğunca kavrulmuşlar ve kök salamadıkları için kuruyup gitmişler.⁷Kimi, dikenler arasına düşmüş. Dikenler büyümüş, filizleri boğmuş ve filizler ürün verememiş.⁸Kimi ise iyi toprağa düşmüş, büyüyüp çoğalmış, ürün vermiş. Bazısı otuz, bazısı altmış, bazısı da yüz kat ürün vermiş.»⁹Sonra İsa şunu ekledi: «İşitecek kulağı olan işitsin!»

Benzetmelerin amacı

(Mat.13:10-17; Luk.8:9-10)

¹⁰Onikilerle diğer izleyicileri İsa'yla yalnız kalınca, kendisinden benzetmelerin anlamını sordular.¹¹O da onlara şöyle dedi: «Tanrı'nın Egemenliğinin sırrı sizlere açıklandı, ama dışarıda olanlara her şey benzetmelerle anlatılır.¹²Öyle ki,

'Bakıp bakıp görmesinler,
duyup duyup anlamasınlar da,
dönüp bağışlanmasınlar.'

Tohum benzetmesi açıklanıyor

(Mat.13:18-23; Luk.8:11-15)

¹³İsa sonra onlara, «Siz bu benzetmeyi anlamıyor musunuz?» dedi. «Öyleyse bütün diğer benzetmeleri nasıl anlayacaksınız?¹⁴Ekincinin ektiği, Tanrı sözüdür.¹⁵Bazı insanlar sözün ekildiği yerde yol kenarına düşen tohumlara benzer. Bunlar sözü işitir işitmez, Şeytan gelir, yüreklerine ekilen sözü alır götürür.¹⁶⁻¹⁷Kayalık yerlere ekilenler ise, işittikleri sözü hemen sevinçle kabul eden, ama kök salamadıkları için ancak bir süre dayanan kişilerdir. Böyleleri Tanrı sözünden ötürü sıkıntı ya da zulme uğrayınca hemen sendeleyip düşerler.¹⁸⁻¹⁹Yine bazıları dikenler arasında ekilen tohumlara benzerler. Bunlar sözü işitirler, ama dünyasal kaygılar, zenginliğin aldatıcılığı ve daha başka hevesler araya girip sözü boğar ve ürün vermesini engeller.²⁰İyi toprağa ekilenler ise, sözü işiten, onu benimseyen, kimi otuz, kimi altmış, kimi de yüz kat ürün veren kişilerdir.»

Kandil kandilliğe konur

(Luk.8:16-18)

²¹Onlara, «Kandili, tahıl ölçüğünün ya da yatağın altına koymak için mi getirirler?» dedi. «Kandilliğe koymak için değil mi?²²Gizli olan ne varsa, açığa çıkarılmak üzere gizlenmiştir; saklı olan ne varsa, aydınlığa çıkmak üzere saklanmıştır.²³İşitecek kulağı olan işitsin!»

²⁴İsa şöyle devam etti: «İşittiklerinize dikkat edin! Hangi ölçekle ölçerseniz, size de aynı ölçek uygulanacak. Hatta size daha fazlası verilecek.²⁵Çünkü kimde varsa, ona daha çok verilecek. Ama kimde yoksa, kendisinde olan da elinden alınacak.»

Filizlenen tohum benzetmesi

²⁶Sonra İsa şöyle dedi: «Tanrı'nın Egemenliği, toprağa tohum saçan adama benzer. ²⁷Gece olur, uyur; gündüz olur, kalkar. Kendisi nasıl olduğunu bilmez ama, tohum filizlenir, gelişir. ²⁸Toprak kendiliğinden ürün verir. Önce filizi, sonra başağı, sonunda da başağı dolduran taneleri verir. ²⁹Ürün olgunlaşınca, adam hemen orağı vurur. Çünkü ürünü biçme zamanı gelmiştir.»

Hardal tanesi benzetmesi

(Mat.13:31-32,34; Luk.13:18-19)

³⁰İsa sonra şöyle dedi: «Tanrı'nın Egemenliğini neye benzetelim, nasıl bir benzetmeyle anlatalım? ³¹⁻³²Tanrı'nın Egemenliği, hardal tanesine benzer. Hardal, yeryüzünde toprağa ekilen tüm tohumların en küçüğü olmakla birlikte, ekildikten sonra gelişir, tüm bahçe bitkilerinin boyunu aşar. Öylesine dal budak salar ki, gökte uçan kuşlar gölgesinde barınabilir.»

³³İsa, Tanrı sözünü, buna benzer birçok benzetmeyle halkın anlayabildiği ölçüde anlatırdı.

³⁴Benzetme kullanmadan onlara hiçbir şey anlatmazdı. Ama kendi öğrencileriyle yalnız kaldığında, onlara her şeyi açıklardı.

İsa fırtınayı yatıştırıyor

(Mat.8:23-27; Luk.8:22-25)

³⁵O gün akşam olunca öğrencilerine, «Karşı yakaya geçelim» dedi.

³⁶Öğrenciler kalabalığı geride bırakarak İsa'yı, içinde bulunduğu kayıkla götürdüler. Yanında başka kayıklar da vardı. ³⁷Bu sırada büyük bir fırtına koptu. Dalgalar kayığa öyle saldırıyordu ki, kayık neredeyse suyla dolmuştu. ³⁸İsa, kayığın kış tarafında bir yastığa yaslanmış uyuyordu. Öğrenciler O'nu uyandırıp, «Öğretmenimiz, batıyoruz! Hiç aldırıyor musun?» dediler.

³⁹İsa kalkıp rüzgârı azarladı, göle, «Sus, sakın ol!» dedi. Rüzgâr dindi, ortalık sültiliman oldu.

⁴⁰İsa öğrencilerine, «Neden bu kadar korkaksınız? Hâlâ imanınız yok mu?» dedi.

⁴¹Onlar ise büyük korku içinde birbirlerine, «Bu adam kim ki, rüzgâr da göl de O'nun sözünü dinliyor?» dediler.

5. Bölüm

Cinli bir adamın iyileştirilmesi

(Mat.8:28-34; Luk.8:26-39)

Gölün karşı yakasına, Gerasalıların memleketine vardılar. ²İsa kayıktan iner inmez, kötü ruha tutsak olan bir adam mezarlık mağaralardan çıkıp O'nu karşıladı. ³Mezarların içinde yaşayan bu adamı artık kimse zincirle bile bağlı tutamıyordu. ⁴Birçok kez zincirler ve ayak köstekleriyle bağlandığı halde, zincirleri koparmış, köstekleri parçalamıştı. Hiç kimse onunla başa çıkamıyordu. ⁵Gece gündüz mezarlarda, dağlarda bağırıp duruyor, kendi kendini taşlarla yaralıyordu.

⁶Uzaktan İsa'yı görünce koşup geldi, O'nun önünde yere kapandı. ⁷Yüksek sesle haykırarak, «Ey İsa, yüce Tanrı'nın Oğlu, benden ne istiyorsun? Tanrı hakkı için sana yalvarırım, bana işkence etme!» dedi. ⁸Çünkü İsa, «Ey kötü ruh, adamın içinden çık!» demişti.

⁹Sonra İsa adama, «Adın ne?» diye sordu.

«Adım Tümen. Çünkü sayımız çok» dedi. ¹⁰Ruhları o bölgeden çıkarmaması için İsa'ya yalvarıp yakardı.

¹¹Orada, dağın yamacında otlayan büyük bir domuz sürüsü vardı. ¹²Kötü ruhlar İsa'ya, «Bizi şu domuzlara gönder, onlara girelim» diye yalvardılar. ¹³İsa'nın izin vermesi üzerine kötü ruhlar adamdan çıkıp domuzların içine girdiler. Yaklaşık iki bin domuzdan oluşan sürü, dik yamaçtan aşağı koşuşarak göle atlayıp boğuldu.

¹⁴Domuzları güdenler kaçıp kentte ve köylerde olayın haberini yaydılar. Halk olup biteni görmeye çıktı. ¹⁵İsa'nın yanına geldiklerinde, önceleri bir tümen cine tutsak olan adamı giyinmiş, akli başına gelmiş, oturmuş görünce korktular. ¹⁶Olayı görenler, cinli adama olanları ve domuzların başına gelenleri halka anlattılar. ¹⁷Bunun üzerine halk, bölgelerinden ayrılması için İsa'ya yalvarmaya başladı.

¹⁸İsa kayığa binerken, önceleri cine tutsak olan adam O'na, «Seninle geleyim» diye yalvardı.

¹⁹Ama İsa adama izin vermedi. Ona, «Evine, yakınlarının yanına dön» dedi. «Rab'bin senin için neler yaptığını, sana nasıl merhamet ettiğini onlara anlat.» ²⁰Adam da gitti, İsa'nın kendisi için neler yaptığını Dekapolis'te duyurmaya başladı. Anlattıklarına herkes şaşır kalıyordu.

Dirilen kız, iyileşen kadın

(Mat.9:18-26; Luk.8:40-56)

²¹İsa kayıkla karşı yakaya dönünce, çevresinde büyük bir kalabalık toplandı. Kendisi gölün kıyısında duruyordu. ²²⁻²³Bu sırada havra yöneticilerinden Yair adında biri geldi. İsa'yı görünce ayaklarına kapandı, «Küçük kızım can çekişiyor. Gelip ellerini onun üzerine koy da kurtulsun, yaşasın!» diye yalvardı. ²⁴İsa adama birlikte gitti. İsa'nın ardından giden büyük bir kalabalık da O'nu dört bir yandan sıkıştırıyordu.

²⁵Orada, on iki yıldır kanaması olan bir kadın vardı. ²⁶Bir sürü hekimin elinden çok çekmiş, tüm varını yoğunu harcamış, ama iyileşeceğine daha da kötülemişti. ²⁷Kadın, İsa hakkında anlatılanları duymuştu. Bu nedenle, kalabalıkta O'nun arkasından gelip giysisine dokundu. ²⁸İçinden, «Giysilerine bile dokunsam kurtulacağım» diyordu. ²⁹Hemen o anda kanaması kesiliverdi. Kadın, bedeninin derinliğinde ıstıraptan kurtulduğunu hissetti. ³⁰İsa ise, kendisinden bir gücün akıp gittiğini hemen anladı. Kalabalığın ortasında dönüp, «Giysilerime kim dokundu?» diye sordu.

³¹Öğrencileri O'na, «Seni sıkıştıran kalabalığı görüyorsun! Nasıl oluyor da, `Bana kim dokundu' diye soruyorsun?» dediler.

³²İsa bunu yapmış olanı görmek için çevresine bakındı. ³³Kadın da kendisindeki değişikliği

biliyordu. Korkuyla titreyerek geldi, İsa'nın ayaklarına kapandı ve O'na tüm gerçeği anlattı. ³⁴İsa ona, «Kızım» dedi, «imanın seni kurtardı. Esenlikle git. İstirabın son bulsun.»

³⁵İsa daha konuşurken, havra yöneticisinin evinden adamlar geldi. Yöneticiye, «Kızın öldü» dediler. «Öğretmeni neden hâlâ rahatsız ediyorsun?»

³⁶İsa bu sözlere aldırmadan havra yöneticisine, «Korkma, sadece iman et!» dedi.

³⁷İsa, Petrus, Yakup ve Yakup'un kardeşi Yuhanna'dan başka hiç kimsenin kendisiyle birlikte gitmesine izin vermedi. ³⁸Havra yöneticisinin evine vardıklarında İsa, acı acı ağlayıp feryat eden gürültülü bir kalabalıkla karşılaştı. ³⁹İçeri girerek onlara, «Niye gürültü edip ağlıyorsunuz?» dedi. «Çocuk ölmedi, sadece uyuyor.» ⁴⁰Onlar ise kendisiyle alay ettiler. Ama İsa hepsini dışarı çıkardıktan sonra çocuğun annesini babasını ve kendisiyle birlikte olanları alıp çocuğun bulunduğu odaya girdi. ⁴¹Çocuğun elinden tutarak ona, «Talita kumi!» dedi. Bu söz, 'Kızım, sana söylüyorum, kalk' demektir.

⁴²On iki yaşında olan kız hemen ayağa kalktı, yürümeye başladı.

Oradakileri derin bir şaşkınlık aldı. ⁴³İsa, «Bunu kimse bilmesin» diyerek onları sıkı sıkıya uyardı ve kıza yiyecek bir şey verilmesini buyurdu.

6. Bölüm

İsa reddediliyor

(Mat.13:53-58; Luk.4:16-30)

İsa oradan ayrılarak kendi memleketine gitti. Öğrencileri de ardından gittiler. ²Sept günü olunca İsa havrada ders vermeye başladı. Söylediklerini işiten birçok kişi şaşır kaldı. «Bu adam bunları nereden öğrendi?» diye soruyorlardı. «Kendisine verilen bu bilgelik nedir? Nasıl böyle mucizeler yapabiliyor? ³Meryem'in oğlu, Yakup, Yose, Yahuda ve Simun'un kardeşi olan marangoz değil mi bu? Kızkardeşleri burada, aramızda yaşamıyor mu?» Ve gücenip O'nu reddettiler.

⁴İsa da onlara, «Bir peygamber, kendi memleketinden, akraba çevresinden ve kendi evinden başka yerde hor görülmez» dedi. ⁵Orada birkaç hastayı, üzerlerine ellerini koyarak iyileştirmekten başka hiçbir mucize yapamadı. ⁶Halkın imansızlığına şaşıyordu.

İsa on iki elçisini görevlendiriyor

(Mat.10:5-15; Luk.9:1-6)

İsa, çevredeki köyleri dolaşarak ders veriyordu. ⁷On iki öğrencisini yanına çağırdı ve onları ikişer ikişer halk arasına göndermeye başladı. Onlara, kötü ruhları kovma yetkisini verdi.

⁸Yolculuk için yanlarına değnekten başka bir şey almamalarını söyledi. Ne ekmek, ne torba, ne de kuşaklarında para götürceklerdi. ⁹Onlara çarık giymelerini söyledi. Ama, «İki mintan giymeyin» dedi.

¹⁰«Bir yere gittiğiniz zaman, oradan ayrılıncaya dek hep aynı evde kalın» diye devam etti.

¹¹«İnsanların sizi kabul etmedikleri, sizi dinlemedikleri bir yerden ayrılırken, onlara uyarı olsun diye ayağınızın altındaki tozu silkin!»

¹²Böylece öğrenciler yola çıkıp insanları tövbeye çağırmaya başladılar. ¹³Birçok cin kovdular; birçok hastayı, üzerlerine yağ sürerek iyileştirdiler.

Yahya peygamberin öldürülmesi

(Mat.14:1-12; Luk.9:7-9)

¹⁴Kral Hirodes de olup bitenleri duydu. Çünkü İsa'nın ünü her tarafa yayılmıştı. Bazıları, «Bu adam, ölümden dirilmiş olan Vaftizci Yahya'dır. Olağanüstü güçlerin O'nda etkin olmasının nedeni de budur» diyordu. ¹⁵Başkaları, «O İlyas'tır» diyor, yine başkaları, «Eski peygamberlerden biri gibi bir peygamberdir» diyordu.

¹⁶Hirodes bunları duyunca, «Başını kestirdiğim Yahya dirilmiştir!» dedi.

¹⁷⁻¹⁸Hirodes'in kendisi, kardeşi Filipus'un karısı Hirodiya'nın yüzünden adam gönderip Yahya'yı tutuklatmış, zindana attırıp zincire vurdurmuştu. Çünkü Hirodes bu kadınla evlenince Yahya ona, «Kardeşinin karısıyla evlenmen Kutsal Yasa'ya aykırıdır» demişti. ¹⁹Hirodiya bu yüzden Yahya'ya kin bağlamıştı; onu öldürtmek istiyor, ama başaramıyordu. ²⁰Çünkü Yahya'nın doğru ve kutsal bir adam olduğunu bilen Hirodes ondan korkuyor ve onu koruyordu. Yahya'yı dinlediği zaman büyük bir şaşkınlık içinde kalıyor, yine de onu dinlemekten zevk alıyordu.

²¹Ne var ki, Hirodes'in kendi doğum gününde saray büyükleri, komutanlar ve Celile'nin ileri gelenleri için verdiği şölende beklenen fırsat doğdu. ²²Hirodiya'nın kızı içeri girip dans etti. Bu, Hirodes'le konuklarının hoşuna gitti.

Kral genç kıza, «Dile benden, ne dilersen veririm» dedi. ²³Ant içerek, «Benden ne dilersen, krallığımın yarısı da olsa, veririm» dedi.

²⁴Kız dışarı çıkıp annesine, «Ne isteyeyim?» diye sordu.

«Vaftizci Yahya'nın başını iste» dedi annesi.

²⁵Kız derhal koşup kralın yanına girdi, «Vaftizci Yahya'nın başını bir tepsi üzerinde hemen bana vermeni istiyorum» diyerek dileğini açıkladı.

²⁶Kral buna çok üzülüyse de, konuklarının önünde içtiği anttan ötürü kızı reddetmek istemedi.

²⁷Derhal bir cellat gönderip Yahya'nın başını getirmesini buyurdu. Cellat zindana giderek Yahya'nın başını kesti. ²⁸Kesik başı bir tepsi üzerinde getirip genç kıza verdi, kız da annesine götürdü. ²⁹Yahya'nın öğrencileri bunu duyunca gelip cesedi aldılar ve mezara koydular.

İsa beş bin kişiyi doyuruyor

(Mat.14:13-21; Luk.9:10-17; Yu.6:1-14)

³⁰Elçiler, İsa'nın yanına dönerek yaptıkları ve öğrettikleri her şeyi O'na anlattılar. ³¹İsa onlara, «Gelin, tek başımıza تنها bir yere gidelim de biraz dinlenin» dedi. Gelen giden öyle çoktu ki,

yemek yemeye bile vakit bulamıyorlardı.

³²Kayığa binip tek başlarına تنها bir yere doğru yol aldılar. ³³Gittiklerini gören birçok kişi onları tanıdı. Halk civardaki bütün kentlerden yaya olarak yola dökülüp onlardan önce oraya vardı. ³⁴İsa kayıktan inince büyük bir kalabalıkla karşılaştı. Çobansız koyunlara benzeyen bu insanlara acıdı ve onlara birçok konuda ders vermeye başladı.

³⁵⁻³⁶Vakit iyice ilerleyince, öğrencileri O'nun yanına gelip dediler ki, «Burası ıssız bir yer, vakit de çok geç. Halkı salıver de çevredeki çiftlik ve köylere gidip kendilerine yiyecek alsınlar.»

³⁷İsa ise, «Onlara siz yiyecek verin» diye karşılık verdi.

Öğrenciler İsa'ya, «Gidip iki yüz dinarlık ekme alıp onlara yedirelim mi yani?» diye sordular.

³⁸İsa onlara, «Kaç ekmeğiniz var, gidin bakın» dedi.

Öğrenip geldiler, «Beş ekmekle iki balığımız var» dediler.

³⁹İsa onlara, herkesi küme küme yeşil çimenlerin üzerine oturtmalarını buyurdu. ⁴⁰Halk yüzer ellişer kişilik bölükler halinde oturdu. ⁴¹İsa, beş ekmekle iki balığı aldı, gözlerini göğe dikerek şükran duasını yaptı; sonra ekmekleri böldü ve halka dağıtmaları için öğrencilerine verdi. İki balığı da hepsinin arasında paylaştırdı. ⁴²⁻⁴³Herkes yiyip doyduktan sonra on iki sepet dolusu ekme ve balık artığı topladılar. ⁴⁴Yemek yiyen erkeklerin sayısı beş bin kadardı.

İsa su üstünde yürüyor

(Mat.14:22-33; Yu.6:15-21)

⁴⁵Bundan hemen sonra İsa, öğrencilerine, kayığa binip kendisinden önce karşı yakada bulunan Beytsayda'ya geçmelerini buyurdu. Bu arada kendisi halkı evlerine gönderecekti. ⁴⁶Onları uğurladıktan sonra, dua etmek için dağa çıktı. ⁴⁷⁻⁴⁸Akşam olduğunda, kayık gölün ortasına varmıştı. Yalnız başına karada kalmış olan İsa, öğrencilerinin kürek çekmekte çok zorlandıklarını gördü. Çünkü rüzgâr onlara karşı esiyordu. Sabaha karşı¹ İsa, gölün üstünde yürüyerek onlara yaklaştı. Yanlarından geçip gidecekti. ⁴⁹Onlar ise, gölün üstünde yürüdüğünü görünce O'nu hayalet sanarak bağıştılar. ⁵⁰Hepsi O'nu görmüş ve dehşete kapılmıştı. Ama kendisi hemen onlara seslenerek, «Cesur olun! Ben'im, korkmayın!» dedi. ⁵¹İsa kayığa binip onlara katılınca rüzgâr dindi. Onlar ise tam bir şaşkınlık içindeydiler. ⁵²Ekmele ilgili mucizeyi bile anlamamışlardı; zihinleri körleşmişti.

İsa, Ginesar'da hastaları iyileştiriyor

(Mat.14:34-36)

⁵³İsa'yla öğrencileri karşı yakaya vardıklarında Ginesar'da karaya çıkıp kayığı bağladılar. ⁵⁴Onlar kayıktan inince, halk İsa'yı hemen tanıdı. ⁵⁵Bazıları koşa koşa tüm yöreyi dolaştı. İsa'nın bulunduğu yeri öğrenenler, hastaları döşekler üzerinde oraya götürmeye başladılar. ⁵⁶Köy olsun, kent ya da çiftlik olsun, İsa'nın gittiği her yerde, hastaları yollara yatırıyorlar, sadece giysisinin eteğine dokunmalarına izin vermesi için yalvarıyorlardı. Dokunanların hepsi de iyileşti.

7. Bölüm

İnsanı kirleten nedir?

(Mat. 15:1-20)

Kudüs'ten gelen Ferisiler ve bazı din bilginleri, İsa'nın çevresinde toplandılar. ²O'nun öğrencilerinden bazılarının murdar, yani yıkanmamış ellerle yemek yediklerini gördüler.

³Ferisiler, hatta bütün Yahudiler, atalarının geleneği uyarınca ellerini iyice yıkamadan yemek yemezler. ⁴Keza, çarşıdan dönünce, yıkanmadan yemek yemezler. Ayrıca kâse, testi ve bakır kapların yıkanmasıyla ilgili başka birçok geleneğe de uyarlar.

⁵Ferisiler ve din bilginleri İsa'ya, «Senin öğrencilerin neden atalarımızın geleneğine uymuyorlar, niçin murdar ellerle yemek yiyorlar?» diye sordular.

⁶İsa onlara şöyle cevap verdi: «Yeşaya'nın siz ikiyüzlülerle ilgili peygamberlik sözü ne doğrudur! Yazmış olduğu gibi,

`Bu halk, dudaklarıyla beni¹ sayar,
ama yürekleri benden uzaktır.

⁷Bana boşuna taparlar.

Çünkü öğrettikleri, sadece insan kurallarıdır.'

⁸Siz Tanrı buyruğunu bir yana bırakmış, insan geleneğine uyuyorsunuz.»

⁹İsa onlara ayrıca şunu söyledi: «Kendi geleneğinizi sürdürmek için Tanrı buyruğunu bir kenara itmeyi ne de güzel beceriyorsunuz! ¹⁰Musa, `Annene babana saygı göster' ve, `Annesine ya da babasına söven mutlaka ölümle cezalandırılınsın' diye buyurmuştu. ¹¹⁻¹²Ama siz, `Eğer bir adam annesine ya da babasına, benden alacağın tüm maddi yardım kurbandır, yani Tanrı'ya adanmıştır derse, artık annesi ya da babası için bir şey yapmasına izin yok' diyorsunuz. ¹³Böylece kuşaktan kuşağa aktardığımız geleneklerle Tanrı'nın sözünü geçersiz kılıyorsunuz. Buna benzer daha birçok şey yapıyorsunuz.»

¹⁴İsa, halkı yine yanına çağırıp onlara, «Hepiniz beni dinleyin ve şunu belleyin» dedi. ¹⁵⁻

¹⁶«İnsanın dışında olup içine giren hiçbir şey onu kirletemez. İnsanı kirleten, insanın içinden çıkandır.»¹

¹⁷İsa kalabalığı bırakıp eve girince, öğrencileri O'na bu benzetmenin anlamını sordular. ¹⁸O da onlara, «Demek siz de anlamıyorsunuz, öyle mi?» dedi. «Dışarıdan insanın içine giren hiçbir şeyin onu kirletemeyeceğini bilmiyor musunuz? ¹⁹Dıştan giren, insanın yüreğine değil, midesine gider, oradan da ayak yoluna atılır.» İsa bu sözlerle, tüm yiyeceklerin temiz olduğunu bildirmiş oluyordu.

²⁰İsa şöyle devam etti: «İnsanı kirleten, insanın içinden çıkandır. ²¹⁻²²Çünkü kötü düşünceler, cinsel ahlaksızlık, hırsızlık, cinayet, zina, açgözlülük, kötülük, hile, sefahat, kıskançlık, iftira, kibir ve akılsızlık içten, insanın yüreğinden kaynaklanır. ²³Bu kötülüklerin hepsi içten kaynaklanır ve insanı kirletir.»

Fenikeli kadının imanı

(Mat.15:21-28)

²⁴İsa oradan ayrılarak Sur ve Sayda bölgesine gitti. Burada bir eve girdi. Kimsenin bunu bilmesini istemiyordu, ama gizlenemedi. ²⁵Küçük kızı kötü ruha tutsak olan bir kadın, İsa'yla ilgili haberi duyar duymaz geldi, ayaklarına kapandı. ²⁶Yahudi olmayan bu kadın Suriye-Fenike ırkındandı. Kızından cini kovması için İsa'ya rica etti.

²⁷İsa ona, «Bırak, önce çocuklar doysunlar» dedi. «Çocukların ekmeğini alıp köpeklere atmak doğru değildir.»

²⁸Kadın buna karşılık, «Haklısın, Rab» dedi. «Ama köpekler de sofranın altında çocukların ekme kırıntılarını yer.»

²⁹İsa ona, «Söylediğin bu sözün hatırı için git, cin kızından çıkmış bulunuyor» dedi.

³⁰Kadın evine gittiğinde çocuğunu cinden kurtulmuş, yatakta yatar buldu.

Sağır bir adam iyileştiriliyor

³¹Sur bölgesinden ayrılan İsa, Sayda yoluyla Dekapolis bölgesinin ortasından geçerek tekrar Celile gölüne geldi. ³²Ona sağır ve dili tutuk bir adam getirdiler, elini üzerine koyması için yalvardılar.

³³İsa adamı kalabalıktan ayırıp bir yana çekti. Parmaklarını adamın kulaklarına soktu, tükürüp onun diline dokundu. ³⁴Sonra göğe bakarak içini çekti ve adama, «Effata», yani «Açıl!» dedi.

³⁵Adamın kulakları hemen açıldı, dili çözüldü ve düzgün bir şekilde konuşmaya başladı.

³⁶İsa orada bulunanları, bunu kimseye söylememeleri için uyardı. Ama onları ne kadar uyardıysa, onlar haberi o kadar çok yaydılar. ³⁷Halk büyük bir hayret içinde kalmıştı. «Yaptığı her şey mükemmel. Sağırın kulaklarını açıyor, dilsizleri konuşturuyor!» diyorlardı.

8. Bölüm

İsa dört bin kişiyi doyuruyor

(Mat.15:32-39)

¹⁻²O günlerde yine büyük bir kalabalık toplanmıştı. Yiyecek bir şeyleri olmadığı için İsa öğrencilerini yanına çağırıp, «Halka acıyorum» dedi. «Üç gündür yanımdalar ve yiyecek hiçbir şeyleri yok. ³Onları aç aç evlerine gönderirsem, yolda bayılırlar. Hem bazıları uzak yoldan geliyor.»

⁴Öğrencileri buna karşılık, «Böyle ıssız bir yerde bu kadar kişiyi doyuracak ekmeği insan nereden bulabilir?» dediler.

⁵İsa, «Kaç ekmeğiniz var?» diye sordu.

«Yedi tane» dediler.

⁶Bunun üzerine İsa, halka yere oturmalarını buyurdu. Sonra yedi ekmeği aldı, şükredip bunları böldü, dağıttımları için öğrencilerine verdi. Onlar da halka dağıttılar. ⁷Birkaç küçük balıkları da

vardı. İsa şükran duasını yapıp bunları da dağıtmalarını söyledi. ⁸Herkes yiyip doyduktan sonra yedi küfe dolusu yemek artığı topladılar. ⁹⁻¹⁰Orada yaklaşık dört bin kişi vardı. İsa onları salıverdikten sonra öğrencileriyle birlikte hemen kayığa binip Dalmanuta taraflarına geçti.

Ferisilerin ve Hirodes'in mayası

(Mat.16:1-12)

¹¹Ferisiler gelip İsa'yla tartışmaya başladılar. O'nu sınamak amacıyla gökten bir belirti göstermesini istediler. ¹²İsa içten bir ah çekerek, «Bu kuşak neden bir belirti istiyor?» dedi. «Size doğrusunu söyleyeyim, bu kuşağa hiçbir belirti gösterilmeyecek.» ¹³Sonra onları orada bırakıp yine kayığa bindi ve karşı yakaya yöneldi.

¹⁴Öğrenciler ekmek almayı unutmuşlardı. Kayıkta, yanlarında bir tek ekmek vardı. ¹⁵İsa onlara şu uyarıda bulundu: «Dikkatli olun, Ferisilerin mayasından ve Hirodes'in mayasından sakının!»

¹⁶Onlar ise kendi aralarında, «Ekmeğimiz olmadığı için böyle diyor» şeklinde konuştular.

¹⁷Bunun farkında olan İsa, «Ekmeğiniz yok diye ne konuşup duruyorsunuz?» dedi. «Hâlâ akıl erdiremiyor, anlamıyor musunuz? Zihniniz körleşti mi? ¹⁸⁻¹⁹Gözleriniz olduğu halde görmüyor musunuz? Kulaklarınız olduğu halde işitmiyor musunuz? Hatırlamıyor musunuz, beş ekmeği beş bin kişiye bölüştürdüğümde kaç sepet dolusu yemek artığı topladınız?»

«On iki» dediler.

²⁰«Yedi ekmeği dört bin kişiye bölüştürdüğümde kaç küfe dolusu yemek artığı topladınız?»

«Yedi» dediler.

²¹İsa onlara, «Hâlâ anlamıyor musunuz?» dedi.

Beytsayda'da kör bir adam iyileştiriliyor

²²İsa ile öğrencileri Beytsayda'ya geldiler. Orada bazı kişiler İsa'ya kör bir adam getirip ona dokunması için yalvardılar. ²³İsa körün elinden tutarak onu köyün dışına çıkardı. Gözlerine tükürüp ellerini üzerine koydu ve, «Bir şey görüyor musun?» diye sordu.

²⁴Adam başını kaldırıp, «İnsanlar görüyorum» dedi, «ağaçlara benziyorlar, ama yürüyorlar.»

²⁵Sonra İsa ellerini yeniden adamın gözleri üzerine koydu. Adam gözlerini açtı, baktı; iyileşmiş ve her şeyi açık seçik görmeye başlamıştı. ²⁶İsa, «Köye bile girme!» diyerek onu evine gönderdi.

Petrus'un Mesih'i tanınması

(Mat.16:13-20; Luk.9:18-21)

²⁷İsa, öğrencileriyle birlikte Filipus Sezariyesi'ne bağlı köylere gitti. Yolda öğrencilerine, «Halk, benim kim olduğumu söylüyor?» diye sordu.

²⁸Öğrencileri O'na şu karşılığı verdiler: «Vaftizci Yahya diyorlar. Ama kimi İlyas, kimi de peygamberlerden biri olduğunu söylüyor.»

²⁹O da onlara, «Ya siz, ben kimim dersiniz?» diye sordu.

Petrus, «Sen Mesih'sin» cevabını verdi.

³⁰Bunun üzerine İsa bu konuda kimseye bir şey söylememeleri için onları uyardı.

İsa ölüp dirileceğini önceden bildiriyor

(Mat.16:21-28; Luk.9:22-27)

³¹İsa, İnsanoğlu'nun çok acı çekmesi, ihtiyarlar, başkâhinler ve din bilginlerince reddedilmesi, öldürülmesi ve üç gün sonra dirilmesi gerektiğini onlara anlatmaya başladı. ³²Bunları açıkça söylüyordu. Bunun üzerine Petrus O'nu bir kenara çekip azarlamaya başladı.

³³Ama İsa dönüp diğer öğrencilerine baktı. Petrus'u azarlayarak, «Çekil önümden, Şeytan!» dedi. «Senin düşüncelerin Tanrı'nın değil, insanın düşünceleridir.»

³⁴Öğrencileriyle birlikte halkı da yanına çağırıp şöyle konuştu: «Ardımdan gelmek isteyen, kendini inkâr etsin, çarmihını yüklenip beni izlesin. ³⁵Canını kurtarmak isteyen onu yitirecek; canını benim ve Müjde'nin uğruna yitiren ise onu kurtaracaktır. ³⁶İnsan bütün dünyayı kazanıp da canından olursa, bunun kendisine ne yararı olur? ³⁷İnsan, kendi canına karşılık ne verebilir? ³⁸Bu vefasız ve günahkâr kuşağın ortasında, kim benden ve benim sözlerimden utanırsa, İnsanoğlu da, Babasının görkemi içinde kutsal meleklerle birlikte geldiğinde o kişiden utanacaktır.»

9. Bölüm

İsa, «Size doğrusunu söyleyeyim» diye devam etti, «burada bulunanlar arasında, Tanrı Egemenliğinin güçlü biçimde gerçekleştiğini görmeden ölümü tatmayacak olanlar var.»

İsa'nın görünümü değişiyor

(Mat.17:1-13; Luk.9:28-36)

²Altı gün sonra İsa, yanına yalnız Petrus, Yakup ve Yuhanna'yı alarak yüksek bir dağa çıktı. Orada, gözlerinin önünde İsa'nın görünümü değişti. ³Giysileri göz kamaştırıcı bir beyazlığa büründü; yeryüzünde hiçbir çamaşırcının erişemeyeceği bir beyazlıktı bu. ⁴O anda Musa'yla İlyas öğrencilere göründü. İsa'yla konuşuyorlardı.

⁵Petrus İsa'ya, «Rabbî, burada bulunmamız ne iyi oldu! Üç çardak kuralım: biri sana, biri Musa'ya, biri de İlyas'a» dedi. ⁶Ne söyleyeceğini bilmiyordu. Çünkü çok korkmuşlardı.

⁷Bu sırada bir bulut gelip onları gölgeledi. Buluttan gelen bir ses, «Sevgili Oğlum budur, O'nu dinleyin!» dedi.

⁸Öğrenciler birden çevrelerine baktılar, ama bu kez yanlarında İsa'dan başka kimseyi göremediler.

⁹Dağdan inerlerken İsa onları, İnsanoğlu ölümden dirilmeden orada gördüklerini hiç kimseye söylememeleri için uyardı. ¹⁰Bu uyarıya uymakla birlikte kendi aralarında, «Ölümden dirilmek ne demek?» diye tartışıp durdular.

¹¹İsa'ya, «Din bilginleri neden önce İlyas'ın gelmesi gerektiğini söylüyorlar?» diye sordular.

¹²O da onlara şöyle dedi: «Gerçekten de önce İlyas gelir ve her şeyi yeniden düzene koyar. Ama nasıl oluyor da İnsanoğlu'nun çok acı çekeceği ve hiçe sayılacağı yazılmıştır? ¹³Size şunu söyleyeyim, İlyas geldi bile, ve onun hakkında yazılmış olduğu gibi, ona yapmadıklarını bırakmadılar.»

Cine tutsak bir çocuğun iyileştirilmesi

(Mat.17:14-23; Luk.9:37-45)

¹⁴Öteki öğrencilerin yanına döndüklerinde, onların çevresinde büyük bir kalabalığın toplandığını, birtakım din bilginlerinin onlarla tartıştığını gördüler. ¹⁵Kalabalık İsa'yı görünce büyük bir şaşkınlığa kapıldı ve koşup O'nu selamladı.

¹⁶İsa öğrencilerine, «Onlarla ne tartışıyorsunuz?» diye sordu.

¹⁷Halktan biri O'na, «Öğretmenim» diye karşılık verdi, «dilsiz bir ruha tutsak olan oğlumu sana getirdim. ¹⁸Ruh onu nerede yakalarsa yere çarpıyor. Çocuk ağzından köpükler saçıyor, dişlerini gıcırdatıyor ve kaskatı kesiliyor. Ruhu kovmaları için öğrencilerine başvurduğum, ama başaramadılar.»

¹⁹İsa onlara, «Ey imansız kuşak!» dedi. «Sizinle daha ne kadar kalacağım? Size daha ne kadar katlanacağım? Getirin çocuğu bana!»

²⁰Çocuğu kendisine getirdiler. Ruh, İsa'yı görür görmez çocuğu şiddetle sarstı; çocuk yere düştü, ağzından köpükler saçarak yuvarlanmaya başladı.

²¹İsa çocuğun babasına, «Bu hal çocuğun başına geleli ne kadar oldu?» diye sordu.

«Küçüklüğünden beri böyle» dedi babası. ²²«Üstelik ruh onu öldürmek için birçok kez ateşe ya da suya attı. Elinden bir şey gelirse, bize yardım et, halimize acı!»

²³İsa ona, «Elimden gelirse mi? İman eden biri için her şey mümkün!» dedi.

²⁴Çocuğun babası hemen, «İman ediyorum, imansızlığımı yenmeme yardım et!» diye feryat etti.

²⁵İsa, halkın koşuşup geldiğini görünce kötü ruhu azarlayarak, «Sana buyuruyorum, dilsiz ve sağır ruh, çocuğun içinden çık ve ona bir daha girme!» dedi.

²⁶Bunun üzerine ruh bir çığlık attı ve çocuğu şiddetle sarsarak çıktı. Çocuk ölü gibi hareketsiz kaldı, öyle ki oradakilerin birçoğu, «Öldü!» diyordu. ²⁷Ama İsa elinden tutup kaldırıncaya, çocuk ayağa kalktı.

²⁸İsa eve girdikten sonra öğrencileri özel olarak O'na, «Biz kötü ruhu neden kovamadık?» diye sordular.

²⁹İsa onlara, «Bu tür ruhlar ancak duayla¹ kovulabilir» cevabını verdi.

İsa ölüp dirileceğini tekrar bildiriyor

(Mat.17:22-23; Luk.9:43-45)

³⁰Oradan ayrılmış, Celile bölgesinden geçiyorlardı. İsa hiç kimsenin bunu bilmesini istemiyordu.

³¹Öğrencilerine ders verirken şöyle diyordu: «İnsanoğlu, insanların eline teslim edilecek ve öldürülecek, ama öldürüldükten üç gün sonra dirilecek.» ³²Onlar bu sözleri anlamıyor, İsa'ya soru sormaktan da korkuyorlardı.

En büyük kim?

(Mat.18:1-5; Luk.9:46-48)

³³Kefernahum'a vardılar. Eve girdikten sonra İsa onlara, «Yolda aranızda neyi tartışıyordunuz?» diye sordu. ³⁴Hiç birinden ses çıkmadı. Çünkü yolda aralarında kimin en büyük olduğunu tartışmışlardı.

³⁵İsa oturup Onikileri yanına çağırdı. Onlara şöyle dedi: «Birinci olmak isteyen en sonuncu olsun, herkesin hizmetkârı olsun.»

³⁶⁻³⁷Küçük bir çocuğu alıp orta yere dikti, sonra onu kucağına alarak onlara şöyle dedi: «Böyle bir çocuğu benim adım uğruna kabul eden, beni kabul etmiş olur. Beni kabul eden de beni değil, beni göndereni kabul etmiş olur.»

Bize karşı olmayan bizden yanadır

(Luk.9:49-50)

³⁸Yuhanna O'na, «Öğretmenim» dedi, «senin adınla cin kovan birini gördük, ama bizi izleyenlerden olmadığı için ona engel olmaya çalıştık.»

³⁹«Ona engel olmayın!» dedi İsa. «Çünkü benim adımla mucize yapıp da hemen ardından beni kötüleyecek kimse yoktur. ⁴⁰Bize karşı olmayan, bizden yanadır. ⁴¹Size doğrusunu söyleyeyim, Mesih'e ait olduğunuz için sizlere bir bardak su içiren ödüksüz kalmayacaktır.

Birini günaha sokmanın cezası

(Mat.18:6-9; Luk.17:1-2)

⁴²«Kim bana iman eden bu küçüklerden birini günaha düşürürse, boynuna kocaman bir değirmen taşı geçirilip denize atılması kendisi için daha iyi olur. ⁴³⁻⁴⁴Eğer elin seni günaha sokarsa, onu kes. Çolak olarak yaşama kavuşman, iki el sahibi olarak sönmez ateşe, cehenneme gitmeden iyidir. ⁴⁵⁻⁴⁶Eğer ayağın seni günaha sokarsa, onu kes. Tek ayaklı olarak yaşama kavuşman, iki ayak sahibi olarak cehenneme atılmadan iyidir. ⁴⁷Eğer gözün seni günaha sokarsa, onu çıkarıp at. Tanrı'nın Egemenliğine tek gözle girmen, iki göz sahibi olarak cehenneme atılmadan iyidir.

⁴⁸Oradakileri kemiren kurt ölmez, yakan ateş de sönmez.¹¹

⁴⁹Çünkü herkes ateşle tuzlanacaktır. ⁵⁰Tuz yararlıdır. Ama tuz tuzluluğunu yitirirse, ona tekrar nasıl tat verebilirsiniz? İçinizde tuz olsun ve birbirinizle barış içinde yaşayın!»

10. Bölüm

Boşanmayla ilgili soru

(Mat.19:1-12; Luk.16:18)

İsa oradan ayrılıp Yahudiye sınırlarına, Şeria nehrinin ötesine geçti. Çevresinde yine kalabalıklar toplanmıştı; her zamanki gibi onlara ders veriyordu.

²Yanına gelen bazı Ferisiler O'nu sınamak amacıyla, «Bir erkeğin, karısını boşaması Kutsal Yasa'ya uygun mudur?» diye sordular.

³İsa karşılık olarak, «Musa size ne buyurdu?» dedi.

⁴Onlar, «Musa, erkeğin bir boş kâğıdı yazarak karısını boşamasına izin vermiştir» dediler.

⁵İsa onlara, «Musa bu buyruğu size yüreklerinizin katılığından ötürü yazdı» dedi. ⁶«Tanrı, yaratılışın ta başlangıcından insanları `erkek ve dişi olarak yarattı.' ⁷⁻⁸Bu nedenle adam annesini babasını bırakacak, karısına bağlanacak ve ikisi tek bir beden olacaklar.' Şöyle ki, onlar artık iki değil, tek bedendir. ⁹O halde Tanrı'nın birleştirdiğini insan ayırmasın.»

¹⁰Öğrencileri evde O'na yine bu konuyla ilgili bazı sorular sordular. ¹¹İsa onlara, «Karısını boşayıp başkasıyla evlenen, karısına karşı zina etmiş olur» dedi. ¹²«Kocasını boşayıp başkasıyla evlenen kadın da zina etmiş olur.»

İsa küçük çocukları kutsuyor

(Mat.19:13-15; Luk.18:15-17)

¹³Bu arada bazıları küçük çocukları İsa'nın yanına getiriyor, onlara dokunmasını istiyorlardı. Ne var ki, öğrenciler onları azarladılar. ¹⁴İsa bunu görünce kızdı. Öğrencilerine, «Bırakın, çocuklar bana gelsin» dedi. «Onlara engel olmayın! Çünkü Tanrı'nın Egemenliği böylelerininindir. ¹⁵Size doğrusunu söyleyeyim, Tanrı'nın Egemenliğini bir çocuk gibi kabul etmeyen, bu egemenliğe asla giremez.» ¹⁶Çocukları kucağına aldı, ellerini üzerlerine koyup onları kutsadı.

Zenginlik ve sonsuz yaşam

(Mat.19:16-30; Luk.18:18-30)

¹⁷İsa yola çıkarken, biri koşarak yanına geldi. Önünde diz çöküp O'na, «İyi öğretmenim, sonsuz yaşama kavuşmak için ne yapmalıyım?» diye sordu.

¹⁸İsa ona, «Bana neden iyi diyorsun?» dedi. «İyi olan tek biri var, O da Tanrı'dır. ¹⁹O'nun buyruklarını biliyorsun: `Adam öldürme, zina etme, hırsızlık yapma, yalan yere tanıklık etme, kimsenin hakkını yeme, annene babana saygı göster.'»

²⁰Adam, «Öğretmenim, bunların hepsini gençliğimden beri yerine getiriyorum» dedi.

²¹Ona sevgiyle bakan İsa, «Bir tek eksik var» dedi. «Git neyin varsa sat, parasını yoksullara ver; böylece gökte hazinen olur. Sonra gel, beni izle.»

²²Bu sözler üzerine adamın yüzü asıldı, üzüntü içinde oradan uzaklaştı. Çünkü çok malı vardı.

²³İsa çevresine göz gezdirdikten sonra öğrencilerine, «Varlıklı kişilerin Tanrı Egemenliğine girmesi ne güç olacak!» dedi.

²⁴Öğrenciler O'nun sözlerine şaşıldılar. Ama İsa onlara yine, «Çocuklar» dedi, «Tanrı'nın Egemenliğine girmek ne güçtür! ²⁵Devenin iğne deliğinden geçmesi, zengin Tanrı Egemenliğine girmesinden daha kolaydır.»

²⁶Öğrenciler büsbütün şaşırmışlardı. Birbirlerine, «Öyleyse kim kurtulabilir?» diyorlardı.

²⁷İsa onlara bakarak, «İnsanlar için bu imkânsız, ama Tanrı için değil. Tanrı için her şey mümkün» dedi.

²⁸Petrus O'na, «Bak, biz her şeyi bırakıp senin ardından geldik» demeye başladı.

²⁹⁻³⁰«Size doğrusunu söyleyeyim» dedi İsa, «benim ve Müjde'nin uğruna evini, kardeşlerini, anne ya da babasını, çocuklarını ya da topraklarını bırakıp da şimdi, bu çağda çekeceği zulümlerle birlikte yüz kat daha fazla eve, kardeşe, anneye, çocuğa, toprağa ve gelecek çağda sonsuz yaşama kavuşmayacak hiç kimse yoktur. ³¹Ne var ki, birincilerin birçoğu sonuncu, sonuncuların birçoğu da birinci olacak.»

İsa ölüp dirileceğini üçüncü kez bildiriyor

(Mat.20:17-19; Luk.18:31-34)

³²⁻³³Yola çıkmış Kudüs'e gidiyorlardı. İsa önlerinde yürüyordu. Öğrencileri şaşkınlık içindeydi, ardından gelenler ise korkuyorlardı. İsa Onikileri yine bir yana çekip kendi başına gelecekleri anlatmaya başladı: «Şimdi Kudüs'e gidiyoruz» dedi. «İnsanoğlu, başkâhinlerin ve din bilginlerinin eline teslim edilecek. Onlar da O'nu ölüm cezasına çarptırarak ve diğer uluslara teslim edecekler. ³⁴O'nunla alay edecek, üzerine tükürecek ve O'nu kamçılıyıp öldürecekler. Ne var ki O, üç gün sonra dirilecek.»

Yakup'la Yuhanna'nın dileği

(Mat.20:20-28)

³⁵Zebedi'nin oğulları Yakup ile Yuhanna İsa'ya yaklaşp, «Öğretmenimiz, bir dileğimiz var, bunu bizim için yapmanı istiyoruz» dediler.

³⁶İsa onlara, «Sizin için ne yapmamı istiyorsunuz?» diye sordu.

³⁷«Sen yüceliğine kavuşunca birimize sağında, ötekimize de solunda oturma ayrıcalığını ver» dediler.

³⁸«Siz ne dilediğinizi bilmiyorsunuz» dedi İsa. «Benim içeceğim kâsedan siz içebilir misiniz? Benim vaftiz olacağım gibi siz de vaftiz olabilirsiniz?»¹

³⁹⁻⁴⁰«Evet, olabiliriz» dediler.

İsa onlara, «Benim içeceğim kâsedan siz de içeceksiniz, benim vaftiz olacağım gibi siz de vaftiz olacaksınız» dedi. «Ama sağımda ya da solumda oturmanıza izin vermek benim elimde değil. Bu yerler belirli kişiler için hazırlanmıştır.»

⁴¹Bunu işiten diğer on öğrenci Yakup'la Yuhanna'ya kızmaya başladılar. ⁴²İsa onları yanına çağırıp şöyle dedi: «Bilirsiniz ki, ulusların önderleri sayılanlar, onları egemenlik hırsıyla yönetirler, ileri gelenleri de onlara ağırlıklarını hissettirirler. ⁴³Sizin aranızda böyle olmayacak. Aranızda büyük olmak isteyen, diğerlerinin hizmetkârı olsun. ⁴⁴Aranızda birinci olmak isteyen, hepimizin kulu olsun. ⁴⁵Çünkü İnsanoğlu bile hizmet edilmeye değil, hizmet etmeye ve canını birçokları uğruna fidiye olarak vermeye geldi.»

Kör Bartımay'ın gözleri açılıyor

(Mat.20:29-34; Luk.18:35-43)

⁴⁶Sonra Eriha'ya geldiler. İsa, öğrencileri ve büyük bir kalabalıkla birlikte Eriha'dan ayrılırken, Timay oğlu Bartımay adında kör bir dilenci yol kenarında oturuyordu. ⁴⁷Nasıralı İsa'nın orada olduğunu duyunca, «Ey Davut Oğlu İsa, halime acı!» diye bağırmağa başladı. ⁴⁸Birçok kimse onu azarlayarak susturmak istediye de o, «Ey Davut Oğlu, halime acı!» diyerek daha çok bağırdı.

⁴⁹İsa durdu, «Çağırın onu» dedi.

Kör adama seslenerek, «Ne mutlu sana! Kalk, seni çağırıyor!» dediler. ⁵⁰Adam abasını üstünden atarak ayağa fırladı ve İsa'nın yanına geldi.

⁵¹İsa ona, «Senin için ne yapmamı istiyorsun?» diye sordu.

Kör adam, «Rabbuni¹, gözlerim görsün» dedi.

⁵²İsa, «Gidebilirsin, imanın seni kurtardı» dedi. Adam o anda yeniden görmeye başladı ve yol boyunca İsa'nın ardından gitti.

11. Bölüm

İsa'nın Kudüs'e girişi

(Mat.21:1-11; Luk.19:28-40; Yu.12:12-19)

¹⁻²Kudüs'e yaklaşp Zeytin dağının yamacında bulunan Beytfacı ile Beytanya'ya geldiklerinde İsa öğrencilerinden ikisini şu sözlerle köye gönderdi: «Karşınızdaki köye gidin. Köye girer girmez, üzerine daha hiç kimsenin binmediği, bağlı duran bir sipa bulacaksınız. Onu çözüp bana getirin.

³Biri size, 'Bunu niye yapıyorsunuz?' derse, 'Rab'bin ona ihtiyacı var, hemen geri gönderecek'

dersiniz.»

⁴Gittiler ve yol üzerinde, bir evin sokak kapısının yanında bağlı buldukları sıpayı çözdüler.

⁵Orada duranlardan bazıları, «Sıpayı ne diye çözüyorsunuz?» dediler.

⁶Öğrenciler İsa'nın kendilerine söylediklerini tekrarlayınca, adamlar onları rahat bıraktı. ⁷Sıpayı İsa'ya getirip üzerine kendi giysilerini yaydılar. İsa da sıpayı bindi. ⁸Birçokları giysilerini, bazıları da çevredeki ağaçlardan kestikleri dalları yola serdiler. ⁹Önden gidenler ve arkadan gelenler şöyle bağıryorlardı:

«Hozana!

Rab'bin adıyla gelene övgüler olsun!

¹⁰Atamız Davut'un yaklaşan egemenliği kutlu olsun!

En yücelerde hozana!»

¹¹İsa Kudüs'e varınca tapınağa gitti, her tarafı gözden geçirdi. Sonra vakit ilerlemiş olduğundan Onikilerle birlikte Beytanya'ya döndü.

İncir ağacı lanetleniyor

(Mat.21:18-19)

¹²Ertesi gün Beytanya'dan çıktıklarında İsa acıkmıştı. ¹³Uzakta, yapraklanmış bir incir ağacı görünce belki üzerinde incir bulurum diye yaklaştı. Ağacın yanına vardığında yapraktan başka bir şey bulamadı. Çünkü incir mevsimi değildi. ¹⁴İsa ağaca, «Artık senden hiç kimse bir daha meyve yemesin!» dedi. Öğrencileri de bunu duydular.

İsa satıcıları tapınaktan kovuyor

(Mat.21:12-17; Luk.19:45-48; Yu.2:13-22)

¹⁵Oradan Kudüs'e geldiler. İsa tapınağın avlusuna girerek oradaki satıcı ve alıcıları dışarı kovmaya başladı. Para bozanların masalarını, güvercin satanların sehplarını devirdi. ¹⁶Yük taşıyan hiç kimsenin tapınağın avlusundan geçmesine izin vermedi.

¹⁷Halka ders verirken şunları söyledi: «Benim evime, tüm ulusların dua evi denecek' diye yazılmamış mıdır? Ama siz burayı haydut inine çevirdiniz.»

¹⁸Başkâhinler ve din bilginleri bunu duyunca İsa'yı yok etmek için bir yol aramaya başladılar. O'ndan korkuyorlardı. Çünkü bütün halk O'nun öğretilerine hayrandı.

¹⁹Akşam olunca İsa'yla öğrencileri kentten ayrıldı.

İncir ağacından alınacak ders

(Mat.21:20-22)

²⁰Sabah erkenden incir ağacının yanından geçerlerken, ağacın kökten kurumuş olduğunu gördüler. ²¹Olayı hatırlayan Petrus, «Rabbî, bak! Lanetlediğin incir ağacı kurumuş!» dedi.

²²İsa onlara şöyle karşılık verdi: «Tanrı'ya iman edin. ²³Size doğrusunu söyleyeyim, kim şu dağa, 'Kalk, denize atıl!' der ve yüreğinde kuşku duymadan dediğinin olacağına inanırsa, dileği yerine gelecektir. ²⁴Bunun için size diyorum ki, duayla dilediğiniz her şeyi daha şimdiden almış olduğunuza inanın, dileğiniz yerine gelecektir. ²⁵⁻²⁶Kalkıp dua ettiğiniz zaman, birine karşı bir şikâyetiniz varsa onu bağışlayın ki, göklerde olan Babanız da sizin suçlarınızı bağışlasın.»¹

İsa'nın yetkisi

(Mat.21:23-27; Luk.20:1-8)

²⁷⁻²⁸Yine Kudüs'e geldiler. İsa tapınakta gezinirken başkâhinler, din bilginleri ve ihtiyarlar O'nun yanına gelip, «Bunları hangi yetkiyle yapıyorsun, bunları yapma yetkisini sana kim verdi?» diye sordular.

²⁹İsa da onlara, «Size bir soru soracağım» dedi. «Bana cevap verin, ben de size bunları hangi yetkiyle yaptığımı söylerim. ³⁰Yahya'nın vaftiz etme yetkisi Tanrı'dan¹ mıydı, insanlardan mıydı? Cevap verin bana.»

³¹Bunu aralarında şöyle tartışmaya başladılar: «'Tanrı'dan' dersek, 'Öyleyse ona niçin inanmadınız?' diyecek. ³²Yok eğer 'insanlardan' dersek...»

Halkın tepkisinden korkuyorlardı. Çünkü herkes Yahya'yı gerçekten peygamber sayıyordu.

³³İsa'ya, «Bilmiyoruz» diye cevap verdiler.

İsa da onlara, «Ben de size bunları hangi yetkiyle yaptığımı söylemeyeceğim» dedi.

12. Bölüm

Bağ kiracıları benzetmesi

(Mat.21:33-46; Luk.20:9-19)

İsa onlara benzetmelerle seslenmeye başladı. «Adamın biri bir bağ dikmiş, çevresini çitle çevirmiş, üzüm sıkamak için bir çukur kazmış, bir de bekçi kulesi yapmış. Sonra bağı bağcılara kiralayıp yolculuğa çıkmış. ²Mevsimi gelince bağın ürününden kendisine düşen payı almak üzere bağcılara bir köle yollamış. ³Bağcılar köleyi yakalayıp dövmüş ve eli boş göndermişler. ⁴Bağ sahibi bu kez onlara bir başka köle yollamış. Onu da başından yaralamış ve aşağılamışlar. ⁵Birini daha yollamış, ama onu öldürmüşler. Daha birçok köle yollamış. Bunların kimini dövmüş, kimini öldürmüşler.

⁶«Bağ sahibinin yanında tek biri kalmış, o da sevgili oğluymuş. 'Oğlumun sayarlar' diyerek bağcılara en son onu yollamış.

⁷«Ama bağcılar birbirlerine, 'Mirasçı bu' demişler, 'gelin onu öldürelim, miras bizim olur.'

⁸Böylece onu yakalayıp öldürmüşler ve bağdan dışarı atmışlar.

⁹«Bu durumda bağın sahibi ne yapacak? Gelip bağcıları yok edecek, bağı da başkalarına verecek.

¹⁰⁻¹¹«Şu Kutsal Yazı'yı okumadınız mı?

`Yapıcıların reddettiği taş,
işte köşenin baş taşı oldu.
Rab'bin işidir bu,
gözümüzde harika bir iş!››

¹²İsa'nın bu benzetmede kendilerinden söz ettiğini anlayan Yahudi önderler O'nu tutuklamak istediler; ama halkın tepkisinden korktukları için O'nu bırakıp gittiler.

Sezar'ın hakkı Sezar'a

(Mat.22:15-22; Luk.20:20-26)

¹³Daha sonra İsa'yı söyleyeceği sözlerle tuzağa düşürmek amacıyla Ferisilerden ve Hiroides yanlılarından bazılarını O'na gönderdiler. ¹⁴Bunlar gelip İsa'ya, «Öğretmenimiz» dediler, «senin dürüst biri olduğunu, kimseyi kayırmadan, insanlar arasında ayırım yapmadan Tanrı yolunu dürüstçe öğrettiğini biliyoruz. Sezar'a vergi vermek Kutsal Yasa'ya uygun mu, değil mi? Verelim mi, vermeyelim mi?»

¹⁵Onların ikiyüzlülüğünü bilen İsa şöyle dedi: «Beni neden sınıyorsunuz? Bana bir dinar getirin bakayım.» ¹⁶Parayı getirdiler. İsa onlara, «Bu resim, bu yazı kimin?» diye sordu.

«Sezar'ın» dediler.

¹⁷İsa da onlara, «Sezar'ın hakkını Sezar'a, Tanrı'nın hakkını da Tanrı'ya verin» dedi.

İsa'nın sözlerine şaşakaldılar.

Dirilişle ilgili soru

(Mat.22:23-33; Luk.20:27-40)

¹⁸⁻¹⁹Ölümden sonra diriliş olmadığını söyleyen Sadukiler İsa'ya gelip şunu sordular: «Öğretmenimiz, Musa yazılarında bize şöyle buyurmuştur: `Eğer bir adamın kardeşi ölüp bir dul bırakır ama çocuk bırakmazsa, sağ kalan kardeş, ölenin karısını alıp soyunu sürdürsün.' ²⁰Yedi kardeş vardı. Birincisi evlendi ve çocuk bırakmadan öldü. ²¹İkincisi aynı kadını aldı, o da çocuk sahibi olmadan öldü. Üçüncüsüne de öyle oldu. ²²Yedisi de çocuksuz öldü. Hepsinden sonra kadın da öldü. ²³Diriliş günü, ölümden dirildiklerinde kadın bunlardan hangisinin karısı olacak? Çünkü yedisi de onunla evlendi.»

²⁴İsa onlara şöyle karşılık verdi: «Ne Kutsal Yazıları ne de Tanrı'nın gücünü biliyorsunuz. Yanılmanızın nedeni de bu değil mi? ²⁵İnsanlar ölümden dirilince ne evlenir ne evlendirilir, göklerdeki melekler gibidirler. ²⁶Ölümlerin dirilmesi konusuna gelince, Musa'nın kitabında, alevlenen çalıyla ilgili bölümde Tanrı'nın Musa'ya söylediklerini okumadınız mı? `Ben İbrahim'in Tanrısı, İshak'ın Tanrısı ve Yakup'un Tanrısıyım' diyor. ²⁷Tanrı ölümlerin değil, yaşayanların Tanrısıdır. Siz büyük bir yanılığın içindediniz.»

En büyük buyruk

(Mat.22:34-40; Luk.10:25-28)

²⁸Onların tartışmalarını dinleyen ve İsa'nın onlara güzel bir cevap verdiğini gören bir din bilgini yaklaşıp O'na, «Tüm buyrukların en önemlisi hangisidir?» diye sordu.

²⁹İsa şöyle karşılık verdi: «En önemlisi şudur: `Dinle, ey İsrail! Tanrımız olan Rab tek Rab'dir.

³⁰Tanrın olan Rab'bi bütün yüreğinle, bütün canınla, bütün aklınla ve bütün gücünle sev.'

³¹İkincisi de şudur: `Komşunu kendin gibi sev.' Bunlardan daha büyük buyruk yoktur.»

³²Din bilgini İsa'ya, «İyi söyledin, öğretmenim» dedi. «`Tanrı tektir ve O'ndan başkası yoktur' demekle doğruyu söyledin. ³³İnsanın Tanrı'yı bütün yüreğiyle, bütün anlayışıyla ve bütün gücüyle sevmesi, komşusunu da kendi gibi sevmesi, tüm yakımlık adaklardan ve sunulan kurbanlardan daha önemlidir.»

³⁴İsa, onun akıllıca cevap verdiğini görerek, «Sen Tanrı'nın Egemenliğinden uzak değilsin» dedi.

Bundan sonra kimse O'na soru sormaya cesaret edemedi.

Mesih kimin oğlu?

(Mat.22:41-46; Luk.20:41-44)

³⁵İsa tapınakta ders verirken şunu sordu: «Nasıl oluyor da din bilginleri, `Mesih, Davut'un Oğludur' diyorlar? ³⁶Davut'un kendisi, Kutsal Ruh'tan esinlenerek şöyle demişti:

`Rab Rabbime dedi ki,

Ben düşmanlarını

senin ayaklarının altına serinceye dek

sağımda otur.'

³⁷Davut'un kendisi O'ndan Rab diye söz ettiğine göre, O nasıl Davut'un Oğlu olur?»

Oradaki büyük kalabalık O'nu sevinçle dinliyordu.

İsa ikiyüzlü din bilginlerini kınıyor

(Mat.23:1-36; Luk.20:45-47)

³⁸⁻³⁹İsa ders verirken şöyle dedi: «Uzun kaftanlar içinde dolaşmaktan, meydanlarda selamlanmaktan, havralarda en seçkin yerlere ve şölenlerde başköşelere kurulmaktan hoşlanan din bilginlerinden sakının. ⁴⁰Dul kadınların malını mülkünü sömüren, gösteriş için uzun uzun dua eden bu kişilerin cezası daha da ağır olacaktır.»

Dul kadının başışı

(Luk.21:1-4)

⁴¹İsa tapındaki başış kutusunun karşısında oturmuş, kutuya para atan halkı seyrediyordu. Birçok zengin kişi kutuya büyük paralar attı. ⁴²Yoksul bir dul kadın da geldi, birkaç kuruş değerinde iki bakır para¹ attı.

⁴³Öğrencilerini yanına çağıran İsa onlara şöyle dedi: «Size doğrusunu söyleyeyim, bu yoksul dul kadın kutuya herkesten daha çok para attı. ⁴⁴Çünkü diğerlerinin hepsi, zenginliklerinden artanı

attılar. Bu kadın ise yoksulluğuna rağmen, varını yoğunu, geçinmek için elinde bulunanın tümünü verdi.»

13. Bölüm

Sonun belirtileri

(Mat.24:1-28; Luk.21:5-24)

İsa tapınaktan çıkarken öğrencilerinden biri O'na, «Öğretmenim» dedi, «bak, ne görkemli taşlar! Ne görkemli yapılar!»

²İsa ona, «Bu büyük yapıları görüyor musun? Burada taş üstünde taş kalmayacak, hepsi yıkılacak!» dedi.

³⁻⁴İsa, Zeytin dağında, tapınağın karşısında otururken Petrus, Yakup, Yuhanna ve Andriya özel olarak kendisine şunu sordular: «Söyle bize, bu dediklerin ne zaman olacak, bütün bunların gerçekleşmek üzere olduğunu gösteren belirti ne olacak?»

⁵İsa onlara anlatmaya başladı: «Sakın kimse sizi saptırmasın» dedi. ⁶«Birçokları, 'Ben O'yum' diyerek benim adımla gelecek ve birçok kişiyi saptıracaklar. ⁷Savaş gürültüleri, savaş haberleri duyunca korkmayın. Bunların olması gerek, ama bu daha son demek değildir. ⁸Ulus ulusa, devlet devlete savaş açacak; yer yer depremler, kıtlıklar olacak. Bunlar, doğum sancılarının başlangıcıdır.

⁹«Ama siz kendinize dikkat edin! İnsanlar sizi mahkemelere verecekler, havralarda dövecekler. Benden ötürü valilerin ve kralların önüne çıkarılacak, böylece onlara tanıklık edeceksiniz. ¹⁰Ne var ki, önce Müjde'nin tüm uluslara duyurulması gerekir. ¹¹Sizi tutuklayıp mahkemeye verdiklerinde, 'Ne söyleyeceğiz?' diye önceden kaygılanmayın. O anda size ne esinlenirse onu söyleyin. Çünkü konuşacak olan siz değil, Kutsal Ruh olacak. ¹²Kardeş kardeşini, baba çocuğunu ölüme teslim edecek. Çocuklar anne babalarına baş kaldırıp onları öldürtecekler. ¹³Benim adımdan ötürü herkes sizden nefret edecek. Ama sonuna kadar dayanan kurtulacaktır.

¹⁴«Yıkıcı iğrenç şeyin, bulunmaması gereken yerde dikildiğini gördüğünüz zaman (okuyan anlasın), Yahudiye'de olanlar dağlara kaçsın. ¹⁵Damda olan, evinden bir şey almak için aşağı inmesin, içeri girmesin. ¹⁶Tarlada olan, abasını almak için geri dönmessin. ¹⁷O günlerde gebe olan, çocuk emziren kadınların vay haline! ¹⁸Dua edin ki, kaçışınız kışa rastlamasın. ¹⁹Çünkü o günlerde öyle bir sıkıntı olacak ki, Tanrı'nın var ettiği yaratılışın başlangıcından bu yana böylesi olmamış, ondan sonra da olmayacaktır. ²⁰Rab o günleri kısaltmamış olsaydı, hiç kimse kurtulamazdı. Ama Rab, seçilmiş olanlar, kendi seçtiği kişiler uğruna o günleri kısaltmıştır. ²¹Eğer o zaman biri size, 'İşte Mesih burada', ya da, 'İşte şurada' derse, inanmayın. ²²Çünkü sahte mesihler, sahte peygamberler türeyecek; bunlar, mucizeler ve harikalar yaratacaklar. Öyle ki, ellerinden gelse seçilmiş olanları saptıracaklar. ²³Ama siz dikkatli olun. İşte size her şeyi önceden söylemiş bulunuyorum.

Mesih'in tekrar gelişi

(Mat.24:29-35; Luk.21:25-33)

²⁴⁻²⁵«Ama o günlerde, o sıkıntıdan sonra,
`Güneş kararacak,
ay ışığını vermez olacak,
yıldızlar gökten düşecek
ve göksel güçler sarsılacak.»

²⁶«O zaman İnsanoğlu'nun bulutlar içinde büyük güç ve görkemle geldiğini görecekler.
²⁷İnsanoğlu o zaman meleklerini gönderecek, kendi seçtiklerini, yeryüzünün bir ucundan göğün
öbür ucuna kadar, dört yelden alıp bir araya toplayacak.

²⁸«İncir ağacından ders alın. Dalları filizlenip yapraklarını sürünce, yaz mevsiminin yakın
olduğunu anlarsınız. ²⁹Aynı şekilde, bu olayların gerçekleştiğini gördüğünüzde bilin ki İnsanoğlu
yakındır, kapıdadır. ³⁰Size doğrusunu söyleyeyim, bütün bunlar olmadan bu kuşak¹ ortadan
kalkmayacak. ³¹Gök ve yer ortadan kalkacak, ama benim sözlerim asla ortadan kalkmayacaktır.

Bilinmeyen gün ve saat

(Mat.24:36-44)

³²«O günü ve o saati, ne gökteki melekler, ne de Oğul bilir; Baba'dan başka kimse bilmez.
³³Dikkat edin, uyanık durun, dua edin. Çünkü o anın ne zaman geleceğini bilemezsiniz. ³⁴Bu,
yolculuğa çıkan bir adamın durumuna benzer. Evinden ayrılırken kölelerine yetki ve birer görev
verir, kapıdaki nöbetçiye de uyanık kalmasını buyurur. ³⁵Siz de uyanık kalın. Çünkü evin
efendisi ne zaman gelecek, akşam mı, gece yarısı mı, horoz öttüğünde mi, sabaha doğru mu,
bilemezsiniz. ³⁶Ansızın gelip sizi uykuda bulmasın! ³⁷Size söylediklerimi herkese söylüyorum;
uyanık kalın!»

14. Bölüm

İsa'nın ölümü yaklaşıyor

(Mat.26:1-16; Luk.22:1-6; Yu.11:45-53)

Fısıh ve Mayasız Ekmek bayramına iki gün kalmıştı. Başkâhinlerle din bilginleri İsa'yı hileyle
tutuklayıp öldürmenin bir yolunu arıyorlardı. ²«Bayramda olmasın, yoksa halk arasında
kargaşalık çıkar» diyorlardı.

³İsa Beytanya'da cüzamlı Simun'un evinde sofrada otururken yanına bir kadın geldi. Kadın,
kaymaktaşından bir kap içinde çok değerli, saf hintsümbülü yağı getirmişti. Kabı kırarak yağı
O'nun başından aşağı döktü. ⁴⁻⁵Bazıları buna kızdılar; birbirlerine, «Bu yağ niçin böyle boş yere
harcandı? Üç yüz dinardan fazlaya satılabilir, parası yoksullara verilebilirdi» diyerek kadını
azarlamaya başladılar.

⁶«Kadını rahat bırakın» dedi İsa. «Neden üzüyorsunuz onu? Benim için güzel bir şey yaptı.
⁷Yoksullar her zaman aranızdadır, dilediğiniz anda onlara yardım edebilirsiniz; ama ben her
zaman aranızda olmayacağım. ⁸Kadın elinden geleni yaptı, beni gömülmeye hazırlamak üzere
daha şimdiden bedenimi yağladı. ⁹Size doğrusunu söyleyeyim, Müjde dünyanın her neresinde
duyurulursa, bu kadının yaptığı da onun anılması için anlatılacak.»

¹⁰Bu arada Onikilerden biri olan Yahuda İskariyot, İsa'yı ele vermek amacıyla başkâhinlerin yanına gitti. ¹¹Onlar bunu işitince sevindiler, Yahuda'ya para vermeyi vaat ettiler. O da İsa'yı ele vermek için fırsat kollamaya başladı.

Fısıh yemeği

(Mat.26:17-30; Luk.22:7-23; Yu.13:21-30)

¹²Fısıh kurbanının kesildiği Mayasız Ekmek bayramının ilk günü öğrencileri İsa'ya, «Fısıh yemeğini yemen için nereye gidip hazırlık yapmamızı istersin?» diye sordular.

¹³O da öğrencilerinden ikisini şu sözlerle önden gönderdi: «Kente gidin, orada su testisi taşıyan bir adam çıkacak karşınıza. Onu izleyin. ¹⁴Adamın gideceği evin sahibine şöyle deyin: 'Öğretmen, öğrencilerimle birlikte Fısıh yemeğini yiyeceğim konuk odası nerede?' diye soruyor.' ¹⁵Ev sahibi size, üst katta döşenmiş, hazır büyük bir oda gösterecek. Orada bizim için hazırlık yapın.»

¹⁶Öğrenciler yola çıkıp kente gittiler. Her şeyi, İsa'nın kendilerine söylemiş olduğu gibi buldular ve Fısıh yemeği için hazırlık yaptılar. ¹⁷Akşam olunca İsa Onikilerle birlikte geldi. ¹⁸Sofraya oturmuş yemek yerlerken İsa, «Size doğrusunu söyleyeyim» dedi, «sizden biri, benimle yemek yiyen biri beni ele verecek.»

¹⁹Onlar da kederlenerek birer birer kendisine, «Beni demek istemedin ya?» diye sormaya başladılar.

²⁰İsa onlara, «Onikilerden biridir, ekmeğini benimle birlikte sahana batırandır» dedi. ²¹«Evet, İnsanoğlu kendisi için yazılmış olduğu gibi gidiyor, ama İnsanoğlu'nu ele verenin vay haline! O adam hiç doğmamış olsaydı, kendisi için daha iyi olurdu.»

²²İsa yemek sırasında eline ekmeğe aldı, şükran duasını yapıp ekmeği böldü ve, «Alın, bu benim bedenimdir» diyerek öğrencilerine verdi. ²³Sonra bir kâse alıp şükretti ve bunu öğrencilerine verdi. Hepsi bundan içti. ²⁴«Bu benim kanım» dedi İsa, «birçokları uğruna akıtılan antlaşma kanıdır. ²⁵Size doğrusunu söyleyeyim, Tanrı'nın Egemenliğinde tazesini içeceğim o güne dek, asmanın ürününden bir daha içmeyeceğim.»

²⁶Bir ilahi söyledikten sonra dışarı çıkıp Zeytin dağına doğru gittiler.

Petrus'un inkârı önceden bildiriliyor

(Mat.26:31-35; Luk.22:31-34; Yu.13:36-38)

²⁷Bu arada İsa öğrencilerine, «Hepiniz sendeleyip düşeceksiniz» dedi. «Çünkü şöyle yazılmıştır:

'Çobanı vuracağım,
koyunlar da darmadağın olacak.'

²⁸Ama ben dirildikten sonra sizden önce Celile'ye gideceğim.»

²⁹Petrus O'na, «Herkes sendeleyip düşse bile, ben düşmem» dedi.

³⁰«Sana doğrusunu söyleyeyim» dedi İsa, «bugün, bu gece, horoz iki kez ötmeden sen beni üç

kez inkâr edeceksin.»

³¹Ama Petrus üsteleyerek, «Seninle birlikte ölmem bile gerekse, seni asla inkâr etmem» dedi. Öğrencilerin hepsi de aynı şeyi söyledi.

Getsemani bahçesinde

(Mat.26:36-46;6 Luk.22:39-46)

³²Sonra Getsemani denilen bir yere geldiler. İsa öğrencilerine, «Ben dua ederken siz burada oturun» dedi.

³³Petrus'u, Yakup'u ve Yuhanna'yı yanına aldı. Hüzünlenmeye ve ağır bir sıkıntı duymaya başlamıştı. ³⁴Onlara, «Yüreğim ölüm derecesinde kederli» dedi. «Burada kalın, uyanık durun.»

³⁵Biraz ilerledi, yüzüstü yere kapanıp dua etmeye başladı. «Mümkünse o saati yaşamayayım» dedi. ³⁶«Abba, Baba¹, senin için her şey mümkün, bu kâseyi benden uzaklaştır. Ama benim değil, senin istediğin olsun.»

³⁷Öğrencilerinin yanına döndüğünde onları uyumuş buldu. Petrus'a, «Simun» dedi, «uyuyor musun? Bir saat uyanık kalamadın mı? ³⁸Uyanık durup dua edin ki, ayartılmayasınız. Ruh isteklidir, ama beden güçsüzdür.»

³⁹Yine uzaklaştı, aynı sözleri tekrarlayarak dua etti. ⁴⁰Geri geldiğinde öğrencilerini yine uyumuş buldu. Onların göz kapaklarına bir ağırlık çökmüştü. İsa'ya ne diyeceklerini bilemiyorlardı.

⁴¹İsa üçüncü kez yanlarına döndü, «Hâlâ uyuyor, dinleniyor musunuz?» dedi. «Yeter! Saat geldi. İşte İnsanoğlu günahkârların eline veriliyor. ⁴²Kalkın, gidelim. İşte beni ele veren geldi!»

İsa tutuklanıyor

(Mat.26:47-56; Luk.22:47-53; Yu.18:3-12)

⁴³Tam o anda, İsa daha konuşurken, Onikilerden biri olan Yahuda çıkageldi. Yanında başkâhinler, din bilginleri ve ihtiyarlar tarafından gönderilmiş kılıçlı sopalı bir kalabalık vardı.

⁴⁴İsa'yı ele veren Yahuda, «Kimi öpersem, İsa O'dur. O'nu tutuklayın, güvenlik altına alıp götürün» diye onlarla sözleşmişti. ⁴⁵Gelir gelmez İsa'ya yaklaştı, «Rabbî» diyerek O'nu öptü.

⁴⁶Onlar da İsa'yı yakalayıp tutukladılar. ⁴⁷İsa'nın yanında bulunanlardan biri kılıcını çekti, başkâhinin kölesine vurup kulağını uçurdu.

⁴⁸İsa onlara, «Bir haydudun peşindeymiş gibi beni kılıç ve sopalarla mı yakalamaya geldiniz?» dedi. ⁴⁹«Her gün tapınakta, yanbaşıınızda ders veriyordum, beni tutuklamadınız. Ama bu, Kutsal Yazılar yerine gelsin diye oldu.» ⁵⁰O zaman öğrencilerinin hepsi O'nu bırakıp kaçtı.

⁵¹İsa'nın ardından sadece keten beze sarınmış bir genç gidiyordu. Bu genç de yakalandı. ⁵²Ama keten bezin içinden sıyrılıp çıplak olarak kaçtı.

İsa Yüksek Kurul'un önünde

(Mat.26:57-68; Luk.22:54-55,63-71; Yu.18:13-14,19-24)

⁵³İsa'yı görevli başkâhine götürdüler. Bütün başkâhinler, ihtiyarlar ve din bilginleri de orada toplandı. ⁵⁴Petrus, İsa'yı başkâhinin avlusunun içine kadar uzaktan izledi. Avluda nöbetçilerle birlikte ateşin başında oturup ısınmaya başladı.

⁵⁵Başkâhinler ve Yüksek Kurul'un tamamı, İsa'yı ölüm cezasına çarptırmak için kendisine karşı tanık arıyor, ama bulamıyorlardı. ⁵⁶Birçok kişi O'na karşı yalan yere tanıklık ettiyse de, tanıklıkları birbirini tutmadı.

⁵⁷⁻⁵⁸Bazıları kalkıp O'na karşı yalan yere şöyle tanıklık ettiler: «Biz O'nun, 'Elle yapılmış bu tapınağı yıkacağım ve üç günde, elle yapılmamış başka bir tapınak kuracağım' dediğini işittik.» ⁵⁹Ama bu noktada bile tanıklıkları birbirini tutmadı.

⁶⁰Sonra başkâhin topluluğun ortasında ayağa kalkarak İsa'ya, «Hiç cevap vermeyecek misin? Nedir bunların sana karşı ettiği bu tanıklıklar?» diye sordu. ⁶¹Ne var ki, İsa susmaya devam etti, hiç cevap vermedi.

Başkâhin O'na yeniden, «Yüce Olan'ın¹ Oğlu Mesih sen misin?» diye sordu.

⁶²İsa, «Ben'im» dedi. «Ve sizler, İnsanoğlu'nun kudretli Olan'ın sağında oturduğunu ve göğün bulutlarıyla geldiğini göreceksiniz.»

⁶³⁻⁶⁴Başkâhin giysilerini yırtarak, «Artık tanıklara ne ihtiyacımız var?» dedi. «Küfürü işittiniz. Buna ne diyorsunuz?»

Hepsi de İsa'nın ölüm cezasını hak ettiğine karar verdiler. ⁶⁵Bazıları O'nun üzerine tükürmeye, gözlerini bağlayarak O'nu yumruklamaya başladılar. «Haydi, peygamberliğini göster!» diyorlardı. Nöbetçiler de O'nu aralarına alıp tokatladılar.

Petrus İsa'yı inkâr ediyor

(Mat.26:69-75; Luk.22:56-62; Yu.18:15-18,25-27)

⁶⁶⁻⁶⁷Petrus aşağıda, avludayken, başkâhinin hizmetçi kızlarından biri geldi. Isınmakta olan Petrus'u görünce onu dikkatle süzüp, «Sen de Nasıralı İsa'yla birlikteydin» dedi.

⁶⁸Petrus ise bunu inkâr ederek, «Senin neden söz ettiğini bilmiyorum, anlamıyorum» dedi ve dışarıya, dış kapının önüne çıktı. Bu arada horoz öttü.

⁶⁹Hizmetçi kız Petrus'u görünce etrafta duranlara yine, «Bu adam onlardan biri» demeye başladı.

⁷⁰Petrus tekrar inkâr etti. Çevrede duranlar az sonra Petrus'a yine, «Gerçekten onlardansın; sen de Celilelisin» dediler.

⁷¹Petrus kendine lanet okuyup yemin ederek, «Sözünü ettiğiniz o adamı tanımıyorum» dedi.

⁷²Tam o anda horoz ikinci kez öttü. Petrus, İsa'nın kendisine, «Horoz iki kez ötmeden sen beni üç kez inkâr edeceksin» dediğini hatırladı ve hüngür hüngür ağlamaya başladı.

15. Bölüm

İsa, vali Pilatus'un önünde

(Mat.27:1-2,11-14; Luk.23:1-5; Yu.18:28-38)

Sabah olunca başkâhinler, ihtiyarlar, din bilginleri ve Yüksek Kurul'un tüm diğer üyeleri bir danışma toplantısı yaptıktan sonra İsa'yı bağladılar, götürüp Pilatus'a teslim ettiler.

²Pilatus O'na, «Sen Yahudilerin Kralı mısın?» diye sordu.

İsa ona, «Söylediğin gibidir» cevabını verdi.

³Başkâhinler O'na karşı birçok suçlamada bulundular. ⁴Pilatus O'na yeniden, «Hiç cevap vermeyecek misin?» diye sordu. «Bak, seni ne kadar çok şeyle suçluyorlar.»

⁵Ama İsa artık cevap vermiyordu. Pilatus buna şaşıtı.

İsa ölüm cezasına çarptırılıyor

(Mat.27:15-26; Luk.23:13-25; Yu.18:39-19:16)

⁶Pilatus, her Fısıh bayramında halkın istediği bir tutukluyu salıverirdi. ⁷O sırada hapisanede, ayaklanma sırasında adam öldürmüş olan isyancılarla birlikte tutuklu bulunan Barabas adında biri vardı. ⁸Halk, Pilatus'a gelip her zamanki gibi kendileri için birini salıvermesini istedi.

⁹Pilatus onlara, «Sizin için Yahudilerin Kralını salıvermemi ister misiniz?» dedi. ¹⁰Başkâhinlerin İsa'yı kıskançlıktan ötürü kendisine teslim ettiklerini biliyordu. ¹¹Ne var ki başkâhinler, İsa'nın değil, Barabas'ın salıverilmesini istemeleri için halkı kışkırttılar.

¹²Pilatus onlara tekrar seslenerek, «Öyleyse Yahudilerin Kralı dediğiniz adamı ne yapayım?» diye sordu.

¹³«O'nu çarpmıha ger!» diye bağırdılar yine.

¹⁴Pilatus onlara, «O ne kötülük yaptı ki?» dedi.

Onlar ise daha yüksek sesle, «O'nu çarpmıha ger!» diye bağıştılar.

¹⁵Halkı memnun etmek isteyen Pilatus, onlar için Barabas'ı salıverdi. İsa'yı ise kamçılattıktan sonra çarpmıha gerilmek üzere askerlere teslim etti.

Askerlerin İsa'yı aşağılaması

(Mat.27:27-31; Yu.19:2-3)

¹⁶Askerler İsa'yı, Pretoryum denilen vali konağına götürüp tüm taburu topladılar. ¹⁷O'na mor renkte bir giysi giydirdiler, dikenlerden bir taç örüp başına geçirdiler. ¹⁸«Selam, ey Yahudilerin Kralı!» diyerek O'nu selamlamaya başladılar. ¹⁹Başına bir kamışla vuruyor, üzerine tükürüyor, diz çöküp önünde yere kapanıyorlardı. ²⁰O'nunla böyle alay ettikten sonra mor giysiyi üzerinden çıkarıp O'na yine kendi giysilerini giydirdiler ve çarpmıha girmek üzere O'nu dışarı götürdüler.

İsa çarmıha geriliyor

(Mat.27:32-44; Luk.23:26-43; Yu.19:17-27)

²¹Kırdan gelmekte olan Simun adında Kireneli bir adam oradan geçiyordu. İskender ve Rufus'un babası olan bu adama İsa'nın çarmıhını zorla taşıttılar. ²²İsa'yı Golgota, yani Kafatası denilen yere götürdüler. ²³O'na mürle karışık şarap vermek istediler, ama içmedi. ²⁴Sonra O'nu çarmıha gerdiler ve kim ne alacak diye kura çekerek giysilerini aralarında paylaştılar.

²⁵İsa'yı çarmıha gerdiklerinde saat dokuzdu. ²⁶Üzerindeki suç yaftasında, 'YAHUDİLERİN KRALI' diye yazılıydı. ²⁷⁻²⁸İsa'yla birlikte, biri sağında öbürü solunda olmak üzere iki haydudu da çarmıha gerdiler.¹ ²⁹⁻³⁰Oradan geçenler başlarını sallayıp İsa'ya sövüyor, «Hani sen tapınağı yıkıp üç günde yeniden kuracaktın? Çarmıhtan in de kurtar kendini!» diyorlardı.

³¹Aynı şekilde başkâhinler ve din bilginleri de O'nunla alay ederek aralarında, «Başkalarını kurtardı, kendini kurtaramıyor» diye konuşuyorlardı. ³²«İsrail'in Kralı Mesih şimdi çarmıhtan insin de görelim ve iman edelim.» İsa'yla birlikte çarmıha gerilmiş olanlar da O'na hakaret ettiler.

İsa'nın ölümü

(Mat.27:45-56; Luk.23:44-49; Yu.19:28-30)

³³Bütün ülkenin üzerine öğleyin saat on ikiden saat üçe kadar süren bir karanlık çöktü. ³⁴Saat üçte İsa yüksek sesle, «Elohi, Elohi, lema şevaktani» yani, «Tanrım, Tanrım, beni niçin terk ettin?» diye bağırdı.

³⁵Orada duranlardan bazıları bunu işitince, «Bakın, İlyas'ı çağırıyor» dediler.

³⁶Aralarından biri koşup bir süngeri ekşi şaraba batırdı, bir kamışın ucuna takarak İsa'ya içirdi. «Dur bakalım, İlyas gelip O'nu indirecek mi?» dedi.

³⁷Ama İsa yüksek sesle bağırarak son nefesini verdi.

³⁸O anda tapınaktaki perde yukarıdan aşağıya dek yırtılarak ikiye bölündü. ³⁹İsa'nın karşısında duran yüzbaşı, O'nun bu şekilde son nefesini verdiğini görünce, «Bu adam gerçekten Tanrı'nın Oğluydu» dedi.

⁴⁰Olup bitenleri uzaktan izleyen bazı kadınlar da vardı. Aralarında Mecdelli Meryem, küçük Yakup ile Yose'nin annesi Meryem ve Şalome bulunuyordu. ⁴¹İsa daha Celile'deyken bu kadınlar O'nun peşinden gitmiş ve O'na hizmet etmişlerdi. O'nunla birlikte Kudüs'e gelmiş olan daha birçok kadın da olup bitenleri izliyordu.

İsa'nın gömülmesi

(Mat.27:57-61; Luk.23:50-56; Yu.19:38-42)

⁴²⁻⁴³O gün Hazırlık günü, yani Sept gününden önceki gündü. Artık akşam oluyordu. Bu nedenle, Yüksek Kurul'un saygın bir üyesi olup Tanrı'nın Egemenliğini ümitle bekleyen Aramatyalı Yusuf geldi, cesaretini toplayarak Pilatus'un huzuruna çıktı ve İsa'nın cesedini istedi. ⁴⁴Pilatus,

İsa'nın bu kadar çabuk ölmüş olmasına şaşıtı. Yüzbaşını çağırıp, «Öleli çok oldu mu?» diye sordu. ⁴⁵Yüzbaşından durumu öğrenince Yusuf'a, cesedi alması için izin verdi. ⁴⁶Yusuf da keten bez satın aldı, cesedi çarmitan indirip beze sardı ve kayadan oyulmuş bir mezara yatırarak mezarın girişine bir taş yuvarladı. ⁴⁷Mecdelli Meryem ile Yose'nin annesi Meryem, İsa'nın nereye konulduğunu gördüler.

16. Bölüm

İsa'nın dirilişi

(Mat.28:1-8; Luk.24:1-12; Yu.20:1-10)

Sept günü geçince, Mezdelli Meryem, Yakup'un annesi Meryem ve Şalome gidip İsa'nın cesedine sürmek üzere baharat satın aldılar. ²Haftanın ilk günü sabah çok erkenden, güneşin doğuşuyla birlikte mezara gittiler. ³Aralarında, «Mezarın girişindeki taşı bizim için kim yana yuvarlayacak?» diye konuşuyorlardı.

⁴Başlarını kaldırıp bakınca, o kocaman taşın yana yuvarlanmış olduğunu gördüler. ⁵Mezara girip sağ tarafta, beyaz kaftan giyinmiş genç bir adamın oturduğunu görünce çok şaşırdılar.

⁶Adam onlara, «Şaşırmayın!» dedi. «Siz çarmita gerilmiş olan Nasıralı İsa'yı arıyorsunuz. O dirildi, burada yok. İşte O'nu yatırdıkları yer. ⁷Şimdi O'nun öğrencilerine ve Petrus'a gidip şöyle deyin: İsa sizden önce Celile'ye gidiyor. Size bildirdiği gibi, kendisini orada göreceksiniz.»

⁸Kadınlar mezardan çıkıp kaçtılar. Onları bir titreme, bir şaşkınlık almıştı. Korkularından kimseye bir şey söylemediler.

İsa öğrencilerine görünüyor

(Mat.28:9-10; Luk.24:13-35; Yu.20:11-18)

⁹İsa, haftanın ilk günü sabah erkenden dirildiği zaman önce Mezdelli Meryem'e göründü. Bu kadından yedi cin kovmuştu. ¹⁰Meryem gitti, İsa'yla bulunmuş olan, şimdiyse yas tutup gözyaşı döken öğrencilerine haberi verdi. ¹¹Ne var ki onlar, İsa'nın diri olduğunu ve Meryem'e görüldüğünü duyunca inanmadılar.

¹²Bundan sonra İsa kırlara doğru yürümekte olan öğrencilerinden ikisine değişik bir biçimde göründü. ¹³Bunlar geri dönüp diğerlerine haber verdiler, ama diğerleri bunlara da inanmadılar.

¹⁴İsa daha sonra, sofrada otururlarken Onbirlere göründü. Kendisini dirilmiş olarak görenlere inanmadıkları için imansızlıklarından ve yüreklerinin duygusuzluğundan ötürü onları azarladı.

İsa öğrencilerini bütün dünyaya gönderiyor

(Mat.28:16-20; Luk.24:36-53; Yu.20:19-23; Elç.1:6-11)

¹⁵İsa onlara şöyle buyurdu: «Dünyanın her yanına gidin, Müjde'yi bütün yaratılışa duyurun.

¹⁶İman edip vaftiz olan kurtulacak, iman etmeyen ise hüküm giyecek. ¹⁷⁻¹⁸İman edenlerle birlikte görülecek belirtiler şunlardır: benim adımla cinleri kovacaklar, yeni diller konuşacaklar, yılanları

elleriyle tutacaklar. Öldürücü bir zehir içseler bile, bundan zarar görmeyecekler. Ellerini hastaların üzerine koyacaklar ve hastalar iyileşecek.»

¹⁹Rab İsa onlara bu sözleri söyledikten sonra göğe alındı ve Tanrı'nın sağında oturdu.

²⁰Öğrencileri de gidip Tanrı sözünü her yere yaydılar. Rab onlarla birlikte çalışıyor, görülen belirtilerle sözünü doğruluyordu.^[1]

MAR Dipnotları:

6:47-48 Sabaha karşı: Grekçede, «Gecenin dördüncü nöbetinde.»

7:6 beni: yani, Tanrı'yı.

7:15-16 Birçok eski metinde şu sözler de yer alır: «İşitecek kulağı olan işitsin!» Bkz. Markos 4:9,23.

9:29 duayla: birçok eski metinde, «dua ve oruçla.»

9:48 Bu ayet bazı eski metinlerde ayrıca ayet 45 ve ayet 47'den önce tekrarlanır.

10:38 Bu ayette İsa, çekeceği acılardan ve çarmıhtaki ölümünden söz etmektedir.

10:51 Rabbuni: Aramicede 'öğretmenim' demektir.

11:25-26 Birçok eski metinde şu sözler de yer alır: «Ama siz bağışlamazsanız, göklerde olan Babanız da sizin suçlarınızı bağışlamaz.» Bkz. Matta 6:15, 18:35.

11:30 Yahya'nın vaftiz etme yetkisi Tanrı'dan: Grekçede, «Yahya'nın vaftizi gökten». Ayet 31'de de «Tanrı'dan» diye çevrilen sözcük Grekçede «gökten» diye geçer.

12:42 birkaç kuruş değerinde iki bakır para: Grekçede, «bir kodrantis olan iki lepton.»

13:30 kuşak: ya da «soy.»

14:35,36 Grekçede, «...yere kapanıp mümkünse o saatin kendisinden geçmesi için dua etti. Dedi ki, 'Abba, Baba...'»

14:61 Yüce Olan'ın: Grekçede, «Mübarek'in», yani Tanrı'nın.

15:27-28 Birçok eski metinde şu sözler de yer alır: «Böylece 'O, suçlularla bir sayıldı' diyen Kutsal Yazı yerine geldi.» Bkz. Luka 22:37.

16:20 16. bölümün 9-20 ayetleri bazı eski metinlerde yoktur.
